NATIONAL LIBRARY
AUG 20 1968
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121, 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647. U.S.A.

SATURDAY, AUGUST 3, 1968

LATVIJA AMERIKĀ

61./62. N-RS. SESTDIENA, 1968. GADA 3. AUGUSTS 18. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8 Ont., Canada; tālr. 465—7902
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada tālr. 921—7121
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A. Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A., tālrunis 486—8975

Aizliegts jaunatnes kongress Berlinē!

IEMESLI PĀRKLĀTI AR KLUSĒŠANAS PLĪVURU. — KONGRESA VIETĀ NOTIKA PASAULES JAUNIEŠU SEMINĀRS HANOVERĀ. — DEMONSTRĀCIJA ŅUJORKĀ

Kā zibens no saulainām debesīm mūsu redakciju un Toronto tautiešus pārsteidza vietējā kanadiešu laikraksta „Toronto Daily Star"" sniegtā ziņa, ka rietumu sabiedroto — amerikāņu, angļu un franču — kontrolkomisija aizliegusi pirmo pasaules latviešu jaunatnes kongresu, kuŗam bija jāsākas 26. jūlijā Rietumberlīnē. Līdzīgu pārsteigumu vietējā prese sagādāja arī citu koloniju latviešiem kā Kanadā, tā arī ASV, un ja kādā vietā prese par šo aizliegumu nekā neziņoja, latviešus gandrīz neticamā zivēsts sasniedza, ziņai vēja ātrumā izplatoties no mutes mutē.

„Toronto Daily Star" 24. jūlija vakara izdevuma 1. lappusē ar virsrakstu „Berlin asks ex - Latvians to stay away" sniedza Reutera aģentūras ziņu, ka Rietumberlīnes senāts aicinājis pasaules latviešu jaunatnes kongresa rīkotājus pārcelt pulcēšanos uz citu vietu resp. uz kādu Rietumvācijas pilsētu. Šī pirmā ziņojuma pilnais teksts bija šāds: „Pirmā grupa latviešu izcelsmes jauniešu — 50 kanadiešu — šodien ieradās Rietumberlīnē, lai piedalītos 6 dienu kongresā, par spīti Rietumvācijas valdības lūgumam pulcēties kongresā citā vietā. Pirmā pasaules latviešu jaunatnes kongresa organizētāji vēlējās to sākt piektdien, piedaloties ap 450 jauniešiem. Visi ir vecumā no 16 — 25 gadiem, agrākās neatkarīgās Baltijas valsts, tagad Pad. savienības sastāvdaļas, trimdinieku dēli un meitas. Kāds kongresa rīkotāju pārstāvis izteicās, ka Rietumvācijas valdība un Rietumberlīnes senāts nav devis nekādu paskaidrojumu par iemesliem, kādēļ kongress būtu atsaucams. Kāds Rietumberlīnes senāta pārstāvis vakar paskaidroja, ka kongress nevar notikt Rietumberlīnē praktisku politisku iemeslu dēļ."

Tas pats laikraksts 25. jūlija vakara izdevumā, arī 1. lp., ar virsrakstu „West bans Latvian congress in Berlin" sniedza AP aģentūras ziņu, ka rietumu sabiedroto kontrolkomisija Rietumberlīnē kongresu aizliegusi. Šai ziņojumā lasāms: „Rietumu sabiedrotie šodien pavēlēja trimdas latviešu grupai atsaukt jaunatnes kongresu, kuŗam bija jānotiek Rietumberlīnē šīs nedēļas nogalē. ASV, Britanijas un Francijas sūtniecības, kuŗām piekrīt atbildīgā vara Rietumberlīnē, sniegušas paskaidrojumu, kuŗā teikts, ka aizlieguma pavēle dota tādēļ, ka kongresa notikšana ir pret viņu pašu un arī Rietumberlīnes interesēm. Sabiedrotie arī paskaidroja, ka Bonnas valdība un Rietumberlīnes senāts ir līdzīgos ieskatos un apsveic kongresa aizliegumu. Trimdas latviešu jaunatnes apvienība vakar paziņoja, ka, par spīti oficiālajai vācu pretnostājai, kongress tomēr notiks paredzētajā Berlīnes Kongresa hallē, komūnistu mūŗa tuvumā, kuŗš sadala bijušo Vācijas galvaspilsētu. Rietumvācijas, Rietumberlīnes un sabiedroto oficiālās amatpersonas šādu sanāksmi tomēr uzskata par nepieļaujamu, lai pasargātos no komūnistu spiediena pastiprināšanās pret Berlīni un Rietumiem. Trimdas latvieši no daudzām valstīm, ieskaitot Kanadu, saradušies uz šo sanāksmi, kuŗas sākums paredzēts rīt un ilgs līdz 31. jūlijam. Komūnistiskā Austrumvācija apzīmējusi paredzēto kongresu par provokācijas kaŗu pret Pad. savienību. Rasma Šilde, Rietumberlīnes universitātes studente, kuŗa ir latviešu kongresa rīcības komitejas priekšsēde, vakar izteicās, ka 50 latviešu izcelsmes personas no Kanadas ir to vidū, kas vēlas kongresā piedalīties."

Abi pārējie Toronto lielie laikraksti par kongresa aizliegšanu neziņoja ne vārda, mazākais mūsu redakcijas rīcībā esošajos izdevumos ne. Kanadas pasta darbinieku streika dēļ trūkstot precīzākām ziņām, no abiem „Toronto Daily Star" sniegtajiem ziņojumiem jāsecina, ka nezināmu iemeslu dēļ Rietumvācijas valdība un Rietumberlīnes senāts, kaut sākumā latviešu jauniešu kongresu dažādi veicināja un piešķīra pat ievērojamu materiālu atbalstu, pēdējā brīdī apdomājies un lūdzis organizētājus kongresu rīkot kādā Rietumvācijas pilsētā, bet kongresa rīcības komiteja, pastāvot uz agrāk panākto vienošanos un savām tiesībām, atteikusies to darīt, tādēļ iejaukusies sabiedroto kontrolkomisija un ar pavēli kongresu aizliegusi.. Ir iespējams, ka Bonnas valdības un Rietumberlīnes bažu iemesls ir pašreizējā, kaut ne pārāk nozīmīgā krize un notikumi Čechoslovakijā, bet vairāk ticams, ka atkal reiz Rietumu iekšējās kompetences iesniedzies Maskavas garais pirksts. Katrā ziņā nav šaubu par to, ka rietumsabiedroto kontrolkomisija Rietumberlīnē atkal reiz apliecinājusi mazdūšību un baidījusies, ka latviešu jauniešu kongress varētu kaitināt Pad. savienību.

Starplaikā mūsu redakcijai izdevies telefoniski iegūt papildziņas, kuŗas tomēr nav pilnīgas, varbūt pat nedaudz pretrunīgas, bet katrā ziņā atstāj vēl zināmu neskaidrību par notikumiem Rietumberlīnē, kas saistās ar aizliegto pasaules latviešu jaunatnes kongresu.

Kongresa aizliegums izraisījis asu reakciju Rietumvācijas, bet jo sevišķi Rietumberlīnes presē. Berlīnes laikraksts „Der Tagesspiegel" 24. jūlija numura 1. lappusē ziņoja, ka senātam radušās bažas, vai latviešu jauniešu kongress nekaitēs pilsētas interesēm, bet kongresa rīcības komisija neredzot iespējas sarīkojuma atcelšanai. „Berliner Morgenpost" 25. jūlija numurā kongresa lietai veltījis pat ievadrakstu, izvēloties ļoti zīmīgi virsrakstu — „Ist Berlin noch eine Reise wert?" (Vai Berlīne vairs ir ceļojuma vērta?). Ievietots arī kongresa rīcības komitejas uzņēmums un ziņots, ka jau ieradušies ap 480 latviešu jauniešu, ka rietumu sabiedrotie tos pārbauda un skaidro situāciju. Ievadrakstā, kuŗš vērsts pret kongresa aizliegšanu, cita vidū arī jautāts, zīmējoties uz Rietumberlīnes senātu un rietumu sabiedrotajiem, vai labā roka maz zina, ko kreisā dara.

Dienu vēlāk, 26. jūlijā, „Berliner Morgenpost" rakstā Alliierte verbieten Kongress der Letten in Westberlin" (Sabiedrotie aizliedz latviešu kongresu Rietumberlīnē) ziņoja, ka sabiedroto kontrolkomisija aizlieguma pavēli nodevusi Rietumberlīnes senātam, kuŗš to savukārt paziņojis kongresa rīcības komitejai. Pavēles teksts esot slepens. Garajā rakstā pastāstīts, ka rīcības komitejas pr-de Rasma Šilde uz laikraksta pārstāvja jautājumu,

(Nobeigums 5. lpp.)

15. DRAUDZĪBAS UN JAUNATNES DIENAS NIAGARĀ

Augšā pa kreisi: Ar rokas spiedienu par teikto svētku runu rīcības komitejas priekšsēdis J. Celms (pa labi) pateicas Ņujorkas viesim prāv. N. Trepšam. — Augšā pa labi: Svētku koncertā piedalījās (no kreisās) komponists Imants Sakss, soprāns Astra Kalniņa un baritons Pēteris Geistauts. — Apakšā: „Jūs vienmēr stāvat ar seju pret skatītājiem, skandinot savas dziesmas. Kā būtu, ja šoreiz es jūs nofotografētu no citas perspektīvas, lai redzamas būtu arī tērpu lielās 'šleipes' uz muguras?" Pēc šāda mūsu laikraksta fotografa aicinājuma Niagarā radās šis Hamiltonas meiteņu kvinteta Rota uzņēmums: no kreisās — D. Kārkliņa, I. Intenberga, D. Trinīte, M. Ezerkalne, V. Darkēvica, I. Baumane un S. Darkēvica. Foto: J. Ligers

Apspriede Maskavas lielgabalu draudos

SITUĀCIJA PIRMS MASKAVAS POLITBIROJA UN ČECHU REFORMISTU SARUNU SĀKŠANĀS

Pad. savienības politbirojs piekritis apspriesties ar čechu komūnistu partijas prezidija locekļiem Čechoslovakijā, uz ko bija pastāvējusi čechu liberālā valdība, atsakoties braukt uz Maskavu. Kremļa piekāpšanās liecina, cik lielu nozīmi politbirojs piešķir šai apspriedei, jo līdz šim visos līdzīgos gadījumos Maskava izraudzītos upuŗus vienmēr bija aicinājusi pie sevis. Prestižs Kremlim tomēr neeksistē, ja jākārto svarīgas imperijas lietas, un šoreiz tam apspriede ir ļoti svarīga. Padomju imperija jūtas apdraudēta, tādēļ Maskava liekas gatava riskēt pat ar militāru konfliktu, skaidri apzinoties, ka Čechoslovakija pašreiz ir pavisam citādā situācijā nekā Ungārija 1965. gadā. Kamēr Ungārija pirms 12 gadiem bija gluži viena, Čechoslovakijas pusē ir visa brīvā pasaule un arī simpatizētāji viņpus dzelzs aizkaram.

Viss 11 vīru lielais Pad. savienības komūnistu partijas politbirojs, ieskaitot ministru prezidentu Kosīginu un partijas pirmo sekretāru Brežņevu, izšķīries par braukšanu uz Čechoslovakiju. Kosīgins šagad jau otru reizi devies pie čechu „biedriem", jo jau pavasarī bija „veseļojies" Karlovi - Vari dziedniecības avotos. Šoreiz viss padomju politbirojs ieradies „dziedināt" pašus čechus.

Bratislavas radio par vietu minēja kādu dzelzceļu krustojumu tuvu Pad. savienības robežai Austrumslovakijā, kur apstājies Maskavas speciālvilciens ar politbiroja locekļiem, lai „uz riteņiem" sāktu apspriedes ar čechu vadoņiem, kuŗi no Prāgas atlidoja uz Košicu, apm. 25 jūdzes attālumā no Pad. savienības robežas. Sarunu vietā čechu partijas prezidija locekļi ieradās ar vilcienu. Dienu pirms sarunu sākuma (29. jūlijā, plkst. 9 rītā, bet, šim laikraksta numuram iznākot, sarunas, varbūt būs jau beigušās) čechu komūnistu partijas vadītājs Dubčeks proklamēja tautai „neatkāpšanās politiku", paziņojot, ka nav plānotas arī kardinālas pārmaiņas Čechoslovakijas ārpolitikā.

Raksturīgi, ka īsi pirms sarunu sākuma (26. jūlijā) no partijas centrālkomitejas locekļa amata atbrīvots ģenerālleitnants Vaclavs Prchliks, kas bija izteikts padomju politikas pretinieks un ass Varšavas pakta kritizētājs. Šī iemesla dēļ Maskava visu laiku vērsa pret Prchliku asus uzbrukumus. Viņš, acīm redzot, izstumts no centrālkomitejas tādēļ, lai nerastos grūtības sarunās ar Maskavas varasvīriem. Ģen. Prchliks pārcelts atpakaļ uz bruņotajiem spēkiem par Čechoslovakijas 8. armijas komandieri Slovakijā. Šīs armijas pārraudzībā atrodas apgabals, kuŗā notiek Maskavas un Prāgas sarunas. Līdzīgi padomju kaŗaspēkam, kas pastiprinājis savu gatavību, strauja militāra gatavošanās notiek arī Čechoslovakijas bruņotajos spēkos.

Zīmīgi, ka tieši ģen. Prchlika 8. armijas apsardzībai pakļauts stratēģiski svarīgais Austrumslovakijas apgabals, kas robežojas ar Poliju, Ungāriju, Rumāniju un Pad. savienību, ietveŗot nozīmīgo Karpatu kalnu pāreju pie Češīnas, vārtus uz Pad. savienību, kuŗos stacionējies padomju „manevru" kaŗaspēks. Tieši ģen. Prchlikam piekrita galvenā loma bijušā partijas vadītāja Novotnija padzīšanā. Viņš arī atklāti uzstājās par padomju kaŗaspēka izvākšanos no Čechoslovakijas pēc oficiālā manevru laika beigšanās un asi uzbruka tā vadībai par apzinātu tūļāšanos čechu zemē. Jau manevru laikā ģen. Prchliks

(Turpinājums 8. lpp.)

Andris Vildogs

Visu stirnu buku buks

Augšējo virsrakstu kādam no saviem lieliskajiem feļetoniem Rīgas laikrakstā „Rīts" bija izvēlējies neatkarīgajā Latvijā plaši pazīstamais un iemīļotais, pirms dažiem gadiem okupētajā Latvijā mirušais humora meistars Ačuks, pačalojot ne vien par varenajiem bukiem, kuŗus „nošauj" mednieki, bet vēl biežāk citu nozaŗu „lietpratēji" savas darbības laukā. Nevilus jādomā par šo Ačuka feļetonu un tā virsrakstu, komentējot ziņu, ka rietumu sabiedroto kontrolkomisija Rietumberlīnē aizliegusi pasaules latviešu jaunatnes kongresu tikai vienu dienu pirms tā sākšanās. Liekas, ka Maskavas varasvīri ar apgalvojumu, ka šis kongress ir pret Pad. savienību vērsta provokācija, un prasību to aizliegt nošāvusi pat ļoti varenu buku, jo panākuši gluži pretējo gribētajam un netieši pakalpojuši Latvijas un latviešu tautas interesēm. Nav šaubu, ka par kongresu būtu parādījušās kādas atzīmes Rietumberlīnes presē, varbūt arī kāds uzņēmums vai garāks rakstiņš, bet tas nekad nebūtu ieguvis tik lielu publicitāti visā starptautiskajā presē, kā tieši negaidītais un daudziem nesaprotamais aizliegums.

Kā jau minēts šī numura citā rakstā, sabiedroto kontrolkomisija Rietumberlīnē pār kongresa aizliegšanas iemesliem pārklājusi slepenības plīvuru. Tādēļ, protams, nav arī oficiālu ziņu, ka iejaukusies Maskava. Arī Rietumberlīnes prese raksta, ka runas par Pad. savienības iesniegtu notu ir tikai baumas, bet savos komentāros tomēr atklāti runā par rietumu sabiedroto izdabāšanu Kremlim. Tādēļ nedrīkstētu būt šaubu, ka kongresa aizliegšanas pamatā atkal reiz ir Maskavas gaŗais pirksts, jo Pad. savienība, labi zinādama, cik mīksti un piekāpīgi ir Rietumi, nekad nav kautrējusies un kavējusies bāzt savu degunu lietās, gar kuŗām tai nav nekādas daļas. Ja Maskava tagad pieprasījusi latviešu jauniešu kongresa aizliegšanu Rietumberlīnē, tas tikai liecina, cik Kremļa varasvīri jūtīgi pat pret visniecīgāko notikumu, kas varētu kavēt viņu propagandas dzirnu griešanos un mazināt ticību viņu liekulībai.

Šoreiz tomēr, kā jau teikts, Maskava nošāvusi pamatīgu buku. Ir labi saprotams, ka Latvijas varmācīgajiem okupantiem nevarēja patikt šis latviešu jaunatnes kongress Rietumberlīnē, kuŗa ar savu komūnistu uzcelto mūri kļuvusi par brīvības simbolu un par brīvības salu apspiestības jūrā, jo brīvo latviešu jauniešu balss, kaut sīciņa, tomēr būtu izskanējusi brīvajā pasaulē. Jautājums vienīgi, cik lielu vērību pārticības un ērtību taukos iemigušie rietumnieki tai būtu pievērsuši. Šis jauniešu kongress bija nozīmīgs vienīgi mums, trimdas latviešiem, bet pasaules mērogā tas būtu palicis pavisam sīks, nenozīmīgs un tikpat kā neievērots notikums. Ar savu iejaukšanos Maskava nu panākusi, ka mūsu jaunatnes kongress tā aizliegšanas dēļ izvirzījies par jau it nozīmīgu pasaules notikumu, ar kuŗu nodarbojas starptautiskā prese, ieraujot to pat pasaules politikā. Interesi par šo jautājumu vēl vairo slepenības plīvurs, kuŗu aizlieguma iemesliem pārklājuši rietumu sabiedrotie. Liekas, ka ar šādu stāvokļa attīstību un tik plašu notikuma atbalsi Maskava nebūs sevišķi apmierināta. Varbūt Kremļa varasvīri, izmisīgi turot savas brūkošās imperijas balstus, tagad paši ieskatījuši, ka atkal reiz pārcentušies ar savu jaukšanos citu lietās un nošāvuši varenu buku.

Jānožēlo, ka neīstenojās mūsu jauniešu skaistā iecere tieši Rietumberlīnē, kuŗai vienmēr pievērsta pasaules uzmanība, pulcēties savā pirmajā pasaules kongresā; jānožēlo arī, ka pavisam nedemokratiska un gandrīz vai brutāla demokratijas un pulcēšanās brīvības „aizstāvju" aizlieguma pavēle sagandējusi mūsu jauniešu ilgi un rūpīgi veiktos priekšdarbus, radot, droši vien, arī jūtamus materiālus zaudējumus. Arī tās latviešu organizācijas dažādajās valstīs, kuŗas materiāli atbalstījušas kongresa rīkošanu, tā aizlieguma rezultātā veltīgi tērējušas savus ne pārāk bagātīgos līdzekļus, jo semināram Hanoverā vairs tālu nav tā nozīmīguma, kāds būtu bijis kongresam Rietumberlīnē. Un tomēr gribas teikt, ka nav jāsūkstās par izjauktajiem labajiem nodomiem un zaudētajiem līdzekļiem, jo ar kongresa nemotivēto aizliegumu esam ieguvuši daudz vairāk: pasaulei efektīvi atgādināts latviešu tautas liktenis un vēl nenokārtotais Latvijas un reizē ar to Baltijas valstu varmācīgās okupācijas jautājums. Iespaidīgākā veidā mums pašiem nebūtu izdevies to panākt, kā tagad paveikuši rietumu sabiedrotie un pati Pad. savienība, kuŗa tik ļoti cenšas ar dažādiem meliem legālizēt savu varasaktu Baltijas valstīs, visvairāk vēloties, lai par šo jautājumu pasaule klusētu. Šī iemesla dēļ mums ir pamats pat priecāties par kongresa aizliegšanu. Kā pieklājīgiem cilvēkiem mums derētu pat oficiāli pateikties pieklājībā neaudzinātajiem Maskavas varasvīriem par latviešu lietai izdarīto pakalpojumu.

Mūsu laikraksta pārstāvis jauniešu kongresā Aivars Ruņģis gan ziņo, ka kongresa rīcības komiteja atstājusi neizmantotas labas iespējas „politiskā kapitāla izsišanai" ar aizlieguma pavēli, baidīdamās no cietuma, bet dažas meitenes rūgti raudājušas par vieglo padošanos spiedienam. Ir iespējams, ka situācija būtu bijusi vēl labāk izmantojama Latvijas lietas labā, bet jau darītais un notikušais ir vairāk nekā līdz šim iespējušas mūsu dažādās organizācijas ar memorandiem, iesniegumiem, protesta akcijām un citiem pasākumiem. Varētu teikt, ka Rietumberlīnē mūsu jaunieši iedeguši labu ugunskuru latviešu tautas likteņa atgādinājumam, tagad tikai visiem trimdas latviešiem kopīgiem spēkiem un vienprātībā vajadzētu gādāt, lai šis ugunskurs neapdzistu, bet degtu arvien lielākām liesmām. Kaut būtu tā, ka jaunieši Rietumberlīnē nav pratuši ugunskuram dot vēl kvēlojošākas liesmas, mūsu kopīgajiem spēkiem, rīkojoties apsvērti un vienprātīgi, vajadzētu iespēt to panākt.

Rietumvācijas valdība un Rietumberlīnes senāts sākumā, kad mūsu jaunieši izteica vēlēšanos savu kongresu rīkot Berlīnē, šo domu ne vien sekmēja, izrādot lielu pretimnācību, bet piešķīra arī 20.000 vācu marku atbalstu. Un tomēr saprotams, ka tagad, tieši pirms kongresa sākšanās, rietumvācieši apdomājušies un kļuvuši piesardzīgi. Rietumvācija pēdējā laikā bijusi visbiežāko un visasāko Pad. savienības uzbrukumu mērķis. Sakarā ar notikumiem Čechoslovakijā padomju armijas Eiropā sakustējušās, divīziju skaits palielinās. Tas var būt iespējams drauds Rietumberlīnei. Tādēļ var saprast, ka Bonnas valdība raizēs par Rietumberlīnes likteni pēkšņi vēlē-

(Turpinājums 8. lpp.)

DZIESMU SVĒTKU SARĪKOJUMIEM IEEJAS KARTES VĒL DABŪJAMAS

Pasūtinājumus pa pastu vēl pieņemam.

Rīcības komiteja P. O. Box 586 Cleveland, Ohio, 44101, U.S.A.

Mūsu reālie un nereālie mērķi

MODŖA ZANDBERGA APCERĒJUMS PAR JAUNATNES JAUTĀJUMIEM

Ziemeļamerikas latviešu centrālās organizācijas šo gadu izsludinājušas par jaunatnes gadu, kurā īpaša vērība veltījama visām problēmām, kuras saistās ar mūsu jauno paaudzi. Šai sakarā pārdomām un eventuāli arī domu izmaiņai sniedzam šo rakstu. Tā autors, Modris Zandbergs, ir Latviešu nacionālās apvienības Kanadā jaunatnes nozares vadītājs, kas pētījis jautājumus, kādēļ jaunieši aiziet no latviešu sabiedrības, un kas darāms, lai tos saglabātu latvietībai. Rakstā vietām tomēr izteiktas domas, kuras liek īpaši norādīt uz regulāro aizrādījumu laikraksta 2. lappusē, ka ar autora vārdu un iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Redakcija

Savā grāmatā „Cilvēces kultūras vēsture" Arnolds Toinbijs norādījis, ka tautu kultūras ir pastāvējušas un augušas tikai tad, kad tās bijušas labvēlīgi ietekmētas uz mērķtiecību un kad tām bijis vajadzīgais iekšējais stiprums, lai izturētu ārējos spiedienus. Toinbijs skaidri parādījis, ka uz kultūrām iedarbojušies tādi faktori, kā klimats, daba, citu tautu vara un ļoti bieži kultūras iekšējie konflikti, veicinot augšanu vai panākot iznīcību.

Nav noliedzams, ka līdzīgi veidojies un vēl veidosies arī latviešu tautas liktenis. Mūsu tautu iespaidojis ģeogrāfiskais novietojums, klimats, citu tautu vara, iekšēji un kultūras konflikti. Pašreiz mūsu tautu ārēji un iekšēji iespaido un veido kā labvēlīgi, tā nelabvēlīgi faktori. Lielākajai mūsu tautas daļai jāpacieš uzspiestais un nebrīvība, bet iespējams, ka tieši šis fakts dos lielāku vajadzīgo spēku pretestībai un izturībai. Maza mūsu tautas daļa ir svešumā dzīvo brīvībā, pārticībā un labklājībā. Tā iestigusi pat apatijā — stāvoklī, kas atsvešina, apklusina un pazudina citu tautu kultūras mistrojumā, kā savā darbā pierāda vēsturnieks Toinbijs.

Mūsu etniskās identitātes saglabāšanai esam apvienojušies tautiskās kopībās, izkopjam dažādas intereses, mēģinām realizēt dažādus kultūras un politiskus mērķus. Diemžēl, daudzi mūsu mērķi nav bijuši pārdomāti. Citu mērķu īstenošana pat nemaz vēl nav iesākta, piemēram, mūsu trimdas sabiedrības, it sevišķi jaunatnes, pasargāšana un saglabāšana latvietībai. Ar skolu programmām jau daudz kas šai virzienā mēģināts, taču pārbaudījumu izturēšana un skolu pabeigšana vien nevienu jaunieti par latvieti neiztaisa. To liecina tieši Kanadas lielākās latviešu papildskolas beidzēju iztrūkšana latviešu un arī pašu jauniešu sabiedrībā. Daudzi tautieši, un audzinātāji atzīst, ka jaunietim latvietībā jāieaug, bet — cik ir šīs atziņas piekritēju mūsu centrālajās organizācijās un kādas ir iespējas šo ieskatu iedzīvināt? Izvērtējot pēdējos gados atvēlētos līdzekļus jaunatnei un jaunatnes pasākumiem, ir jāatzīst, ka jaunatne bijusi atstāta novārtā, nemaz nerunājot par kādu jaunu metožu vai programmu iedzīvināšanu un lietošanu, lai labāk piesaistītu un saglabātu jauniešus latvietībā.

Mūsu lielākā uzmanība veltīta ēku celšanai, politiskiem pasākumiem, pieminekļiem un citiem mērķiem. Gandrīz neviena organizācija nav izvērtējusi un mēģinājusi tos socioloģiskos faktorus, kuriem piekrīt izšķirīgā nozīme cilvēka ieaugšanai kādā tautā. Ir gandrīz lieki minēt, ka noteikts dzīves veids, pulcēšanās iespējas, domu izmaiņa, regulārās vietas un laikos draugu un pazīstamo vidū ir noteicošie faktori cilvēka ietekmēšanā un audzināšanā. Tā piesavinās grupu normas, pieņem vai nepieņem kādas sabiedrības vai tautas īpatības un dzīves veidu. Šādā sadzīves veidā ir ļoti labi iedzīvināts, sākot ar korporāciju sanāksmēm un beidzot ar privātām viesībām mūsu vecākajā paaudzē. Bet kādas iespējas dotas jauniešiem? Kur lai viņi pulcējas? Ko lai viņi dara pēc latviešu sestdienas skolu beigšanas? Līdz šim nekādas iespējas šiem jauniešiem nav dotas, tādēļ viņi no mums jau aizgājuši. Jājautā, kādēļ tas noticis?

Dzīvojot rietumu demokratiskajās valstīs, mēs, būdami minoritāte, ļoti apšaubām lielo tautu spējas pretoties komūnismam. Liekas, pārmērīgi daudz ar savu mazumu esam lauzuši un vēl vienmēr mēģinām lauzt šķēpus lielajā politikā un savā krusta karā pret komūnismu. Tādai dzīves filozofijai kā komūnismam pretī jāliek lielākas un labākas mūsu filozofijas. Nekas liels nav panākams, pastaigājoties ar plakātiem un braucot taisnības meklēšanas braucienos uz Afriku.

Svarīgākais uzdevums šai plāksnē ir mūsu jaunajai svešumā akadēmiski izglītotajai paaudzei mūsu pašu un lielo tautu vidū. Mūsu un mūsu sabiedroto integritāte, tautas, institūcijas un cilvēki kā atbildīgi un morāli aģenti un brīvu tautu locekļi ir tas spēks, kas jāliek preti komūnismam. Cik daudz mēs šai ziņā palīdzam un esam darījuši jauniešu iespaidošanai? Vai esam pareizi mācījuši un piesaistījuši mūsu jauno paaudzi, devuši tai iespēju iet un runāt mūsu vārdā, — runāt, nevis sūdzēties? Mūsu politiskajai darbībai jāsākas un jāizpaužas mērķtiecīgi, [illegible] politiskajās partijās un valdībās. Un tajās kādreiz var tikt vienīgi mūsu jaunatne. Vai esam tik tālu, ka mēs beidzot pamodināmies un sāksim savu jaunatni pieturēt un atbalstīt.

Visvairāk mums vajadzētu smelties spēku tur un no tā, kas mūsu tautu ir izcēlis citu tautu vidū — mūsu tieksmē uz brīvību un pašnoteikšanos. Šī tieksme mums jāmodina un jānostiprina mūsu jaunatnē, ja gribam runāt par Latvijas brīvību. Vai mēs paturēsim un stiprināsim šo vēlēšanos un pārliecību Latvijas dibināšanas 50. atceres gadā? Arī mēs varam sevi pietiekami disciplinēt individuāli un sabiedriski mūsu organizāciju pasākumos un mērķos, lai tie būtu tādi, kas tiešām vērstu mūsu tautas svešuma daļu nākotnes pastāvēšanā? Vai mēs esam ar mieru rūpēties un aizstāvēt jauno audzi, ziedojot tai vairāk no tā, ko līdz šim esam ielikuši namu pamatos, nedomājot par to, kas šos namus vēlāk piepildīs? Šie ir svarīgie jautājumi, kuri gaida reālas atbildes, lai nodrošinātu mūsu nacionālo nākotni jaunajā paaudzē.

Līdz šim daudzi iesāktie un paveiktie mērķi bijuši samērā nereāli un trūcīgi. Lielajā latviešu centrā Toronto mūsu sabiedrībai pieder īpašumi vismaz pusmiljona dolāru vērtībā, bet vēl arvien še nav iekārtota pastāvīga jaunatnes sanāksmju, semināriem u. t. t. Savas mītnes gan ir vēl šim korporāciju un speciālu interešu grupām. LNAK budžetā savukārt ir paredzēti 1000 dol. latviešu kartotēkas uzlabošanai padomes locekļu vēlēšanu vajadzībām. Bet vēlēšanās nekad nepiedalās vairāk par 1700 balsotājiem, bet no ievēlētajiem delegātiem pēdējā sesijā līdz beigām palika tikai 5. Līdzīgi bijis arī iepriekšējos gados. Kādēļ vajadzīga tāda izšķērdība pasākumam, kurš dod tik sliktus rezultātus?

Turpretim šogad izsludinātajā jaunatnes gadā no gandrīz 14.000 dol. lielā budžeta LNAK padomes sesijas delegāti jaunatnei paredzēja vairāk par 400 dol. Arī Amerikas latviešu apvienības pirmās aplēses no lielās $100.000 ziedojumu akcijas jaunatnei paredzēja tikai ap 5%. Vai še ir kāds samērs un skaidrs nākotnes skatījums? Katras tautas dzīvē skolu un izglītības jautājumi [illegible] vislielāko lomu, bet mēs, trimdinieki, ar savu jaunatni rīkojamies kā sīkbodnieki. Šie fakti liecina, ar ko nodarbojas mūsu sabiedrības vadītājas personas un kādi ir viņu mērķi, daudz nedomājot par mūsu īstajiem nacionālajiem uzdevumiem.

Vienmēr gan dzirdam un lasām, ka latviskā audzināšana ir katra latvieša svarīgākais nacionālais uzdevums nākotnei, taču vienmēr par jaunu kā LNAK, tā ALAs kongresos pierādās, ka tālāk par runāšanu netiekam un ka jaunatnes jautājums daudz mazsvarīgāks par citiem. Kamēr vien pastāvēs domstarpības latviešu „politiķu" un sabiedrisko darbinieku starpā par to, kurš nacionālais mērķis ir svarīgākais, tikmēr mūsu jaunatne sašutumā aizies no latviešu sabiedrības un pamazām asimilēsies. Jau tagad prof. E. Dunsdorfa grāmatā „Trešā Latvija" lasāmi diezgan bēdīgi statistiski dati par latviešu asimilēšanos.

Jāatzīst, ka kavēkļi jaunatnes darbā un jaunatnes saglabāšanā latvietībai meklējami divos faktos: 1) mūsu nereālajā latviešu ideoloģijā un mērķos: 2) nepareizā lietu izpratnē un organizāciju spēka un materiālo līdzekļu koncentrēšanā vairāk mazsvarīgiem pasākumiem nekā jaunatnes latviskajai audzināšanai.

Lai zinātu, kādā veidā jaunatnei palīdzēt, vispirms jāanalizē pašreizējā situācija, jānoskaidro trūkumi un jārod jauni veidi un metodes. Pagājušajā gadā LNAK jaunatnes nozare, izdarot pētījumus, lai izdibinātu jaunatnes atsvešināšanās iemeslus, atzina, ka asimilācijas iemesli ir daudzi un dažādi, bet pieredze un zinātnē pamatoti atzinumi liek secināt un par galvenajiem izvirzīt 3 iemeslus: 1) latviskās vides un informācijas trūkums; 2) skolas mācības un laika trūkums; 3) pulcēšanās vietas trūkums.

(Nobeigums sekos)

LATVIJA AMERIKĀ

61./62. NRs. SESTDIENA, 1968. GADA 3. AUGUSTS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 2.10, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

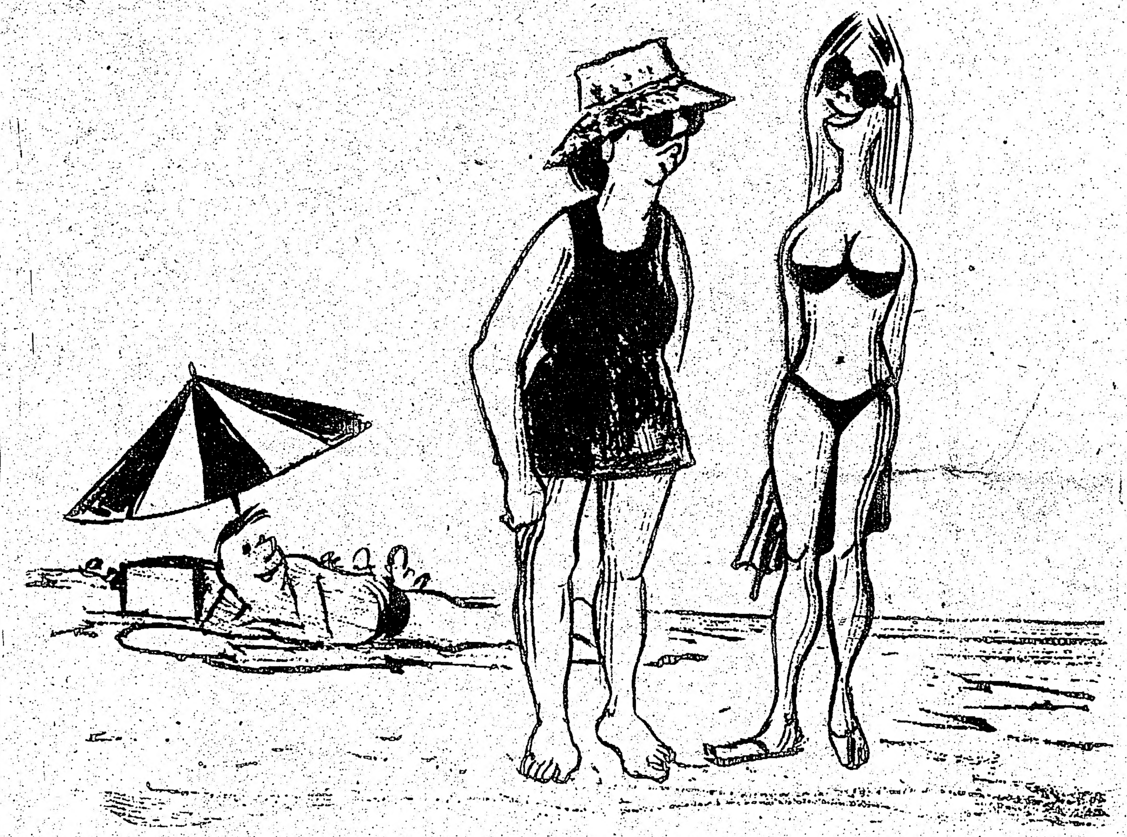

VASARAS TVEICE (1)

— Kur jūs pirkāt savu peldkostīmu? Mans vīrs uz jums skatās kā izsalcis...

Ed. Keiša karikatūra

LASĪTĀJU VĒSTULES

KĀDĒĻ „LIENET", JA IR LATVIEŠU VĀRDI?

„Latvija Amerikā" 5. jūnija numurā Indra Gubiņa rakstā „Mamma, vai tu esi māma" ierosina pārdomas par mātes un dzimtas piederīgo uzrunas vārdu lietošanu. Diemžēl, šī raksta vairs nav manā rīcībā, tādēļ lai autore piedod, ja, atsaucoties uz viņas vārdiem, ieviešas kļūda.

Indra Gubiņa raksta, ka māmas vārds viņai liekas nedabisks, no kā varu secināt, ka autore nāk no apvidus, kur māmas vārdu nelietoja. Man vārds māma skan kā sena daina, kā mīļa šūpuļa dziesma. Vārdu māma lietoja visā Latgalē. Māmas vārds nebija neparasts arī Austrumvidzemē, Vidzemes vidienē un Augšzemgalē. Ja vārdu māma, kā norāda Lilija Blūma, lietojuši K. Skalbe, J. Klīdzējs un J. Poruks, tad nevarētu runāt par šī vārda nedabiskumu.

Nav jāgriežas pie valodniekiem, lai zinātu, vai vārdi mamma, onkulis un tante ir latviešu valodā atzīstami. Tie ir tikpat atzīstami, kā fāters, mutere, grošiņa un omīte, kā arī trimdas laika papildinājumi — boifrends, parkošanās, funerālijas u.t.t.

Nobeigumā gribu atgādināt Ernesta Brastiņa vārdus: „Mēs esam tā aplipuši ar svešu kraupu, ka nespējam atšķirt, kas ir savējais un kas svešais."

Terēza Zariņa, Vankuverā

Redakcijas piezīme: Būs tomēr labāk, jau skarto jautājumu izšķiršanu atstāt valodniekiem, jo būtu „pavisam jocīgi", ja jēdzienus muttere, boifrends un citus pieļautu tīrā latviešu valodā...

☆

Lasītāja vēstule

NEMORĀLISKA NOSTĀJA

Pirms dažiem gadiem tagad mirušā prāvesta Pāvila Ķirsona vadībā Čikagas latvieši izsūtīja vairāk desmittūkstošu vēstuļu, deklarēdami savu nostāju pret sarkanās Ķīnas uzņemšanu Apvienotajās nācijās. Šai akcijā piedalījās arī tautieši no citām pilsētām.

Nešaubos, ka prāvesta Pāvila Ķirsona nostāja bija pareiza, tādēļ attiecīgās vietās un piemērotā veidā šāda nostāja mums būtu turpināma. Neviena vara pasaulē nav aizsūtījusi mocekļu nāvē tik daudz miljonu cilvēku kā sarkanā Ķīna. Tajā slēgtas arī visas baznīcas, un ziņas liecina par gadījumiem, kad garīdznieki aprakti dzīvi. Sarkanā Ķīna joprojām turpina tibetiešu tautas iznīcināšanu un sola pakļaut visu pasauli Maocetunga idejām. Par spīti Pad. savienības strīdiem ar sarkano Ķīnu par dažādiem komūnisma principiem, sevišķi attieksmē uz to, kādā veidā pasaule pakļaujama sarkanajai bezdievju varai, Pad. savienība joprojām turpina atbalstīt sarkanās Ķīnas uzņemšanu Apvienotajās nācijās.

Tādēļ vairāku tautiešu iestāšanos ar lasītāju vēstulēm mūsu presē par sarkanās Ķīnas atzīšanu un uzņemšanu Apvienotajās nācijās uzskatu par ļoti nožēlojamu un bēdīgu faktu. Šāda nostāja ir nemorāliska un ar to mēs zaudētu arī cittautiešu draugus, kuri patiešām iestājas par mūsu dzimtenes brīvību.

Tedis Zieriņš, Čikagā

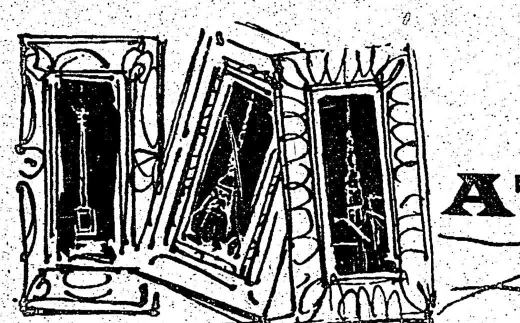

HUGO VĪTOLS

ATMODINĀTĀS ATBALSIS

(36. turpinājums)

Manē bija ieguvis pacietīgu un glītu modeli, bezgala pieticīgu, kas no viņa neprasīja ne centa. Šai ziņā Kārlis Hūns bija daudz neizdevīgākā stāvoklī. Bet jašaubās, vai viņš būtu izmantojis modeli tā, kā to bija darījis Manē.

Bet Manē no savām draudzenēm varēja apprecēt tikai vienu. Izvēle krita uz viņa kādreizējo klavieru skolotāju, no kuras viņam bija ārlaulības dēls, bet kuru viņš balēs no ļaužu valodām nekad par savu dēlu neatzina... Viktorīna dzīvoja vairākus gadus Savienotajās Valstīs, atgriezās Parīzē, sāka slīdēt lejup uz noteku pusi, sāka staigāt ar ģitaru un mērkaķi pa Pigalla laukuma kafejnīcām un ieguva palamu La Glū (Lipīgā). Par viņu šad tad iežēlojās vairs tikai Tulūzs Lotreks, līdz tā kādu dienu pazuda pavisam.

Pagaidām, 1865. gadā viņa vēl bija pievilcīga, bezbēdīga, labi veidota meitene.

No preses uzbrukumiem Olimpijai Manē aizbēga uz Spāniju. Bet tuvojās pasaules izstāde. Bīdamies no tā, ka izstādes žūrija viņu noraidīs, viņš nolēma darīt to pašu, ko darīja Kurbē: izstādīties blakus pasaules izstādei, blakus Kurbē. Manē izstādīja 53 darbus, ieskaitot 3 vecmeistaru gleznu kopijas un arī visus līdzšinējos Salonā uzņemtos un neuzņemtos darbus (1859—1866). Manē savu izstādi atklāja 1867. gada 24. maijā, rēni un pazemīgi katalogā pasludinot, ka „izstāde māksliniekam ir viņa būt vai nebūt, viņa mākslinieciskās esmes sine qua non: jo gadās, ka jūs aprodat ar to, kas jūs sākumā pārsteidzis, vai, ja gribat, pat šokējis. Jūs aprodat un pamazām saprotat un pieņemat". Pretēji lielmanīgajam Kurbē, Manē bija savus darbus izstādījis, nevis lai protestētu un izaicinātu, bet lai publiku pieradinātu pie sava gleznošanas veida. Viņš katalogā uzsvēra: „Mākslinieks tagad nesaka — nāciet apskatīt kādu perfektu gleznu, viņš saka — nāciet skatīt patiesi vaļsirdīgu darbu!" Autors nedomājot gāzt vecās gleznošanas metodes, nedz radīt jaunas, viņš tikai „mēģinājis būt viņš pats, ne cits."

Sākumā Manē izstāde („Ieeja 50 santīmu) palika tukša, bet pamazām publika sāka nākt, meklējot jaunus skandalozus pārdzīvojumus. Paterzēt, pasmieties, izsmiet... Neviens no Parīzes atzītajiem gleznotājiem beigās negribēja Manē izstādē trūkt. Zolā, iedomājies Manē esam reālistu, sarakstīja par viņu cildinātāju pamfletu, bet bulvāru dzejnieki par abiem, Zolā un Manē, uz līdzenas vietas sacerēja dzēlīgus pantus:

Monsieur Manet, Monsieur Zola,
Ne se regardent pas sans rire.
Lequel rit de l'autre, voilà!
Monsieur Manet? Monsieur Zola?
On n'a jamais su... mais, holà!
Si l'un croit peindre et l'autre écrire.
Monsieur Manet, Monsieur Zola,
Ne se regardent pas sans rire.

(Kungs Manē un kungs Zolā, Smejas raugoties viens otrā. Kuŗš par kuŗu smejas tā: Kungs Manē vai kungs Zolā? Neizdibināsim to, Jo glezno viens un otrs raksta, un abiem jāsmejas par to.).

Kā redzam publika nebija pārliecināta...

Bet ko viens par otru domāja abi kaimiņi — Manē un Kurbē? Manē Olimpiju ieraudzījis, Kurbē izsaucies: — Tā taču ir spēļu kārts, pīķa dāma! — gribēdams ar to teikt, ka viņam Manē glezna likusies plakana, divdimensionāla, tātad nereāla.

Manē atbildējis:

— Bet jūsu ideāls, Kurbē kungs, ir biljarda bumba.

Dots pret dotu.

1868. gadā Salons uzņēma Manē Sievieti ar papagaili, kuŗai nebija nekā kopīga ar Kurbē līdzīga nosaukuma gleznu. Šai gleznā Manē tēloja Viktorīnu sārtā vaļīgā tērpā stāvam blakus atbalstam, uz kuŗa attupies papagailis.

1869. gadā Manē izstādīja Salonā Brokastis zaļumos un Balkonu. 1870. gadā — Mūzikas stundu un kādas savas skolnieces portretu.

Lielā vētra ap Manē bija tā kā rimusies.

Un Kārlis Hūns? Viņš bija apmeklējis visas minētās izstādes, no 1865. gada līdz 1870. gadam.

Manē bija jauninātājs. Bet vai Hūns viņu varēja atzīt par savu skolotāju?

Ir mākslinieki, kuŗiem ir vairāk ģenija nekā skolas — tāds bija Manē; ir mākslinieki, kuŗiem ir vairāk skolas nekā ģenija — tāds ir godīgo gleznotāju vairākums; tad vēl ir „mākslinieki", kuŗiem nav ne ģenija, ne skolas, un tie ir šarlatāni; beidzot, ir mākslinieki, kuŗiem ģenijs un skola ir līdzsvarā. Tāds bija Hūns. Hūns vienlīdz suverēni pārvaldīja zīmuli un otu, akvareli un eļļu, portretu un ainavu, žanru un vēsturisko glezniecību. Latviska, aistiska neatlaidība, „nepacietīgā pacietība" viņam bija palīdzējusi izkopt apbrīnojamu skolu, apbrīnojamu varēšanu, kas vairs nepazina neviena gleznieciska šķēršļa. Ar Manē bija citādi. Mēs gandrīz gribētu teikt, ka laba tiesa viņa oriģinālitātes meklējama zināmā stūrainībā, kas atvedināma uz vēlo skološanos, neļaujot vairs roku elastīgi pakļaut gribai.

No šī pagaŗā apcerējuma par Manē izriet, ka Hūnam nebija nekā kopīga ar Manē, jo viņš ticēja, ka glezniecība ir saskaņa starp sižetu, zīmējumu un krāsām. Hūns bija jūtīgs mākslinieks. Viņš tikpat labi novērsās no Kurbē principa Le beau, c'est le laid kā no Manē vienaldzības pret cilvēku un sižetu. Krāsas krāsu dēļ viņu nevaldzināja. Viņam zīmējuma trūkumi nebija jāslēpj aiz spilgtām patstāvīgām krāsām, krāsām krāsu dēļ. Arī mākslas kritika pret Manē bija bijusi tik atbaidīga, ka viņam nevarēja būs ne mazākās vēlmes sekot jaunā pravieša pēdās...

Hūns Kurbē bija noraidījis „satura" dēļ, Manē — gleznošanas veida dēļ.

Beigās lai vēl pieminam, ka Manē un Hūna ceļi bija jau krustojušies agrāk, četrus gadus pirms viņu darbi parādījās Parīzes Salonā zem viena jumta — Pēterpilī. Pēterpils mākslas akadēmijas izstādē 1861. gadā, kur bez jau aplūkotajiem Krievijas akadēmijas laureātu darbiem bija izstādīts arī viens Manē: La Nymphe surprise (Nimfa un satirs).

Bez Hūna, Čistjakova un V. Vereščagina diplomdarbiem — Lielkņaze Sofija Vitauta meita izrauj jostu no kņaza Vasilija Greizā Vasilija Tumšā kāzās — izstādē varēja skatīt arī barona Klota I Nakts ainavu Normandijā un Kolta II Vidzemes Gaujas ielejas ainavu, Vasilija Jakobi — kādreizējā Jāņa Briesmīgā ārsta pēcteča — gleznu Arestantu atpūta un brīvkunga fon Kridenera ārlaulības dēla Vasilija Perova diplomēto žanra gleznojumu Spredikis sādžā.

Šai gadījumā kritiķa lomā uzstājās pats lielais Fjodors Dostojevskis, kuŗš nesen bija atgriezies no katorgas un kopā ar savu brāli nodibinājis žurnālu Vremja (Laiks), uzņemoties mākslas un literātūras nodaļas redaktora pienākumus.

Pirmais Vremja numurs parādījās 1861. gada janvārī; tajā Fjodors Dostojevskis publicēja ne tikai savus Pazemotos un apvainotos un nākošajos arī Piezīmes mirušo namā (Zapiski iz Mertvago doma), bet arī savu viedokli par mākslu.

Mums ar to kaut konspektīvi jāiepazīsts, jo ar to iepazinies arī Kārlis Hūns, un kaut kas jau no lielā krievu autora, kuŗa cilmes sakne meklējama lietuviešu vidē un tautā, būs palicis arī Hūna garīgajā celtnē...

Autors tai laikā intelektuāli ieņēma vidusceļu starp galējiem „rietumniekiem", kas orientējās visvairāk franču sociālistu ideoloģijā, piemēram, Beļinski, un slavofiliem, kas mēģināja dzīvot ar atpakaļ pagrieztu galvu. Pirmie bija materiālisti, liberāļi, kosmopolīti, bieži sociālisti à la Furjē, otri — pareizticīgi, konservātīvi un nacionālisti.

(Turpinājums sekos)

NO ZILA GAISA

OSVALDA LIEPAS APCERĒJUMS PAR TEĀTŖA JAUTĀJUMIEM

VI

PAMATAKMEŅI LATVIEŠU NAMIEM

Angļu valodas mācības grāmatās iecelotājiem lasām, ka skaņu „i" (skaņu, ne burtu!) angļu valodā izrunā 5 dažādos veidos, tātad latviešu valodā ir 3 dažādas „i" skaņas. Jautājums: kuŗas no angļu valodas „i" skaņām angļu valodā nelieto? Trešais jautājums: vai abām valodām ir arī kāda kopīga „i" skaņa? Ceturtais jautājums: kāda ir visu šo 8 „i" skaņu izrunas technika?

Latviešiem ir darbības vārds locījumā „sit": viņš sit. Arī angļiem ir darbības vārds „sit": sit down, please! Tiem gan dažādas nozīmes, bet tas nav svarīgi. Abus raksta vienādi, abi sastāv tikai no 3 skaņām, abus tos arī šķietami vienādi izrunā. Bet vai tos tiešām izrunā vienādi? Nē, angļu „s" šai vārdā ir mīkstāks un šļupstošāks par latviešu, angļu „i" cietāks un tumšāks, angļu „t" skan šņācošāk. Atkal jautājums: kuŗas no katrām 3 skaņām otrā valodā nelieto, kuŗas abām valodām kopīgas, kāda ir visu šo skaņu izrunas technika u. t. t.?

Latviešiem ir darbības vārds locījumā „put": pelavas put. Arī angļiem ir darbības vārds „put". Atkal — abus raksta vienādi, abi sastāv tikai no 3 skaņām, abus arī šķietami vienādi izrunā. Bet izruna tomēr nav vienāda. Angļu „u" šai vārdā ir šaurāks un cietāks par latviešu, angļu „p" un „t" skan šņācošāk, ar „h" pieskaņu. Tātad — atkal 6 dažādas skaņas un tie paši jautājumi.

Neviena oficiāli atzīta latviešu valodas mācīšanas un mācīšanās metode uz šiem jautājumiem atbildes nedod.

Režisors un aktieris Dzintars Pūpēdis reiz izteicās, ka kanadieši viņu pārtaisa par Papēdi. Nedomāju, ka viņu pārtaisa par Papēdi, bet vārdu Pūpēdis izdzen caur žokļiem tā, kā neuzmanīgs galdnieks dzītu naglu latviešu valodas zārkā.

Parasti mani uzrunā ar „Liepas kungs". Latviešiem ir tāda gan dažu valodniecības gudreļu apstrīdēta, sabiedriskās pieklājības tradicija — uzrunā katru pagodināt par kāda koka, dzīvnieka vai cita vārda kungu, kundzi vai jaunkundzi. Angļu valodas zemēs uzaugušajiem jauniešiem turpretim ir cita tradicija — uzrunā dažu labu vārda īpašnieku pagodināt par sesku. Tā viņi mani dažreiz uzrunājuši — Liepa skankss. Neesmu varējis apvainoties, jo piederu paaudzei, kuŗa nav pietiekami rūpējusies par līdzekļiem, kā šo seska smaku jauniešu izrunā novērst.

Valodām nav daudz skaņu, tikai mazliet vairāk nekā burtu. Angļu valodai ir ap 45, latviešu — ap 35, kopā, tātad, ap 80. Augstāk minētie piemēri tomēr jau atļauj secināt, ka vismaz pusi no visām angļu valodas skaņām latviešu valodā nelieto. Tāpat, jādomā, ir arī otrādi. Tomēr skaņas, ne burti, ir katras valodas elementi — pamatakmeņi, uz kuŗiem ceļama ne tikai valodas māja, bet viss attiecīgās valodas kultūras nams. No to nepazīšanas rodas akcents jeb ēksents, kā dažkārt dzirdam.

Diemžēl, šie latviskuma pamatakmeņi jau 20 gadu guļ neatšķiroti no angliskajiem. Savu latviešu namu pamatos būvējam tos juku jukām. Nav brīnums, ja pēc tam sūdzamies, ka šie nami neatmaksājas, ka aktieŗiem un skolotājiem nav sekotāju u. t. t.

Nav patīkami atzīties „gulēšanā uz ausīm". Būs tādi, kas nekad neatzīsies. Bet negribas ticēt, ka nevienam no kultūras un izglītības lietu vadītājiem, skolotājiem, režisoriem, aktieŗiem vai vienkāršajiem mirstīgajiem — bērnu vecākiem nekādas šo valodu pamatakmeņu izšķirošanas metodes nebūtu, vēl mazāk, ka nebūtu pat meklējumu šai virzienā. Novērojumi liecina, ka no tikuši ne tikai meklējumi un eksperimenti, bet tie devuši arī panākumus. To apstiprina kaut vai tas vienīgais bērns, kuŗu reiz dzirdēju runājam pilnīgi bez akcenta. To tiecas apstiprināt arī tie daudzie, par kuŗiem sakām, ka viņi runā tikpat kā bez akcenta.

Protams, tās var būt tikai paštaisītas, improvizētas, nepublicētas, oficiāli neatzītas un tādēļ slepeni lietotas metodes. No veco, pierasto metožu aizstāvju pārmetumiem un naida vairoties, varbūt, ir izdevīgāk par tām nerunāt. No otras puses, ir tikai dabīgi, ka divu valodu skaņu salīdzināmo grafisko vai kāda cita veida tabulu un šīs tabulas lietošanas metodi, atšķirības mācoties vai mācot, nevar un nespēj izstrādāt, teiksim, cilvēks vai cilvēki, kas prot tikai vienu no abām valodām. Tāpat to nevar, nespēj izstrādāt, teiksim, cilvēks vai cilvēki ar paidagoģisko izglītību vien, vienalga, cik tā augsta. No paidagogiem izrunas techniku neprasa, vismaz agrāk neprasīja. No režisoriem un aktieŗiem, turpretim gan. Teorētiski tādēļ liekas, ka skolai un skatuvei būtu jāstrādā roku rokā. Bet izšķiŗot no 80 pamatakmeņiem 35 derīgus, pie tam nemaz nenonicinot arī nederīgus, jo tie nepieciešami bilingvistikas eksistences nodrošināšanai, neliekas neveicams darbs. Jāizbeidz tikai novecojušos metožu glorificēšana.

Šis darbs patiesībā bija jāsāk pirms 20 gadiem. Diemžēl, toreiz neviens par to nedomāja. Neviens neticēja, ka dzīve svešumā varēs tik ļoti ieilgt. Ja kāds par to ieminējās, to viegli apklusināja, pataisīja par melnu vai sarkanu, vismaz par plānprātiņu. Par to viegli pārliecināties, pāršķirstot vecas avīzes. Un ka tā vēl joprojām ir, arī nav nekāds noslēpums. Tādēļ — jārunā „stiprā" valodā.

Tomēr liekas, ka arī tagad, kad 20 gadi pagājuši, bet otri 20 stāv priekšā, vēl nav par vēlu, kaut sesks jau ilgi „plosījies" pa vistu kūtī. Vistām rodas arvien jauni cālīši — piebaldzēniem, tāmniekiem, augšzemniekiem, latgaļiem, letiņiem, latviešiem, asimilējušamies latviešu imigrantiem un latviskojušamies iezemiešiem — jauni latviešu asiņu vai daļēji latvisku asiņu bilingvisti. Bez tam latvisko kultūru starplaikā par vērtīgu pienesumu atzinuši ne tikai Kanadas vēl nominālās karalienes asinsbrāļi (kuŗi, starp citu, pēc likuma, kas sen aizmirsts, bet tomēr esot vēl spēkā, svētdienā zem kazas uguni kurt nedrīkst), bet arī visi pārējie, profesionālos ilūziju pārdevējus ieskaitot. Un jāšaubās, vai maz ir tā, kā dzirdējām debatēs pēc rakstnieces Ingrīdas Vīksnas priekšlasījuma, ka vecie režisori gan mācot, kā dabūt muti vaļā, bet nemācot, kā dabūt to atkal ciet. Varbūt daži no viņiem tikai pārāk pieķērušies savai pirmajai mīlestībai, un tā daudzu gadu laulībā iemācījusi, kā turēt ciet...

Kopsavilkumā, tātad, pirmkārt: Apskatāmais lekciju cikls, ja arī nav veidojies pēc apzināti mērķtiecīga plāna, tomēr izveidojies par sekmīgu meklēšanos pēc šāda plāna, pēc kaut kā derīga tagadnei un domu apaugļošanās gaitā arī nākotnei..

Otrkārt: Apskatei un iztirzājumam nākošajā sezonā paliek tik daudz tematu, ka ar vienu vien priekšlasījumu mēnesī, šķiet, nepietiks. Tematos būtu ietilpināmi arī tādi, kā — svešumā uzaugušā aktieŗa izteiksmes līdzekļi. Svešumā uzaugušā latviešu aktieŗa iekšējā un ārējā technika, svešuma latviešu aktieris, kritika, publika u. t. t. Nepietiek, ka savā priekšlasījumā Ingrida Vīksna atļāvās šajā problēmu jūrā iebrist tikai līdz ceļiem — jāiebrien vismaz līdz padusēm. Ja vajadzīgs, jāuzvelk peldkostīmi... Ir taču tik dažādi! Jāizģērbjas bez bailēm...

Treškārt: Gaiss, izņemot dūmus un dūmaku, nav zils. Bet dūmi jāklīdina un dūmakai jātuvojas, tad tā izgaisīs. Bez gaisa nekas nespēj dzīvot. Arī skatuve, teātris, skola un latvietība svešumā ne.

Un ceturtkārt: Pēcnāves parādus tikai dažreiz samaksā bankas. Tādēļ: ar šo svinīgi apgalvoju, ka šajā apcerējumā nekā neesmu apgalvojis. Vēl jādzīvo. Vēl jābūt gataviem — vismaz turpmākajiem 20 gadiem.

Osvalds Liepa

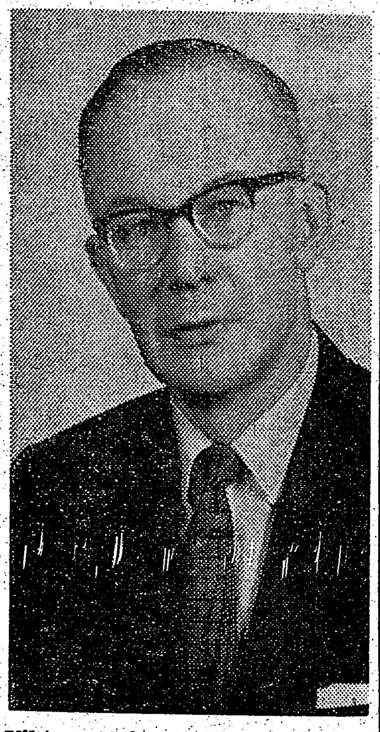

Viktors Neimanis beidzis Ņujorkas universitāti ar B.S. gradu banku un finanču zinātnēs, speciālizējoties akciju ieguldījumos. Kopš 1945. gada viņš darbojies latviešu žurnālistikā, rediģējis vairākus preses izdevumus Libekā un bijis Latviešu preses biedrības sekretārs Vācijas britu zonā. Viktors Neimanis rakstījis arī mūsu laikrakstam.

Dzintra Reine beigusi Voterlū luterāņu universitāti ar B.A. gradu socioloģijā.

Aivars Grīnbergs beidzis Toronto universitātes General Arts fakultāti ar B. A. gradu. Viņš pieder pie korporācijas Latvia saimes.

KĻŪDAS LABOJUMS

Mūsu laikraksta iepriekšējā numura metiena pārsimt eksemplāros ieviesusies kļūda Austras Balodes dzejolī „Meklētājai": pēdējās trīs rindas, sākot ar „Viss ziedu krāšņums...", ir no citas autores dzejoļa. Pareizās pēdējās trīs rindas ir šādas: „Tu slīdēsi un zemosies —/ Līdz pēkšņi spēkā pacelsies/ Uz viedā gara kāpes." Lūdzam autori šo misekli atvainot.

Redakcija

KULTŪRAS CHRONIKA

Gēteborgas mākslas skolas izstādē, kas atklāta 13. jūnijā un turpināsies līdz 15. augustam, Stokholmas Sveagalerijā izstādīts arī Sandras Ikšes diplomdarbs, tekstīliju nozari beidzot. S. Ikše vienīgā no minētās augstākās mākslas skolas audzēkņēm šogad beigusi skolu ar sudraba medaļu.

Jauns latviešu grāmatu apgāds „A t v a s e" nesen nodibinājies Zviedrijā, Bandhagenā. Apgādu vada Baiba Vītoliņa, kuŗa iecerējusi izdot bērnu un jauniešu grāmatas. Pieteikti pieci darbi, to vidū latviski-angliska bērnu vārdnīca ar vairākkrāsu ilustrācijām.

Vācijā iznākusi LCK izglītības nozares vadītāja Jāņa Daģa grāmata „Latviešu skolas Vācijā". 127 lappušu grāmatiņā sakopoti statistiski materiāli, publikāciju un archīvu ziņas par latviešu trimdas jaunatnes izglītības gaitām Vācijā, skolēnu vasaras nometņu darbību un asimilācijas problēmu.

Amerikāņu literātūras žurnālā „Books Abroad", kas iznāk Oklahomas universitātes preses izdevumā, redaktors prof. Ivars Ivasks iekārtojis īpašu nodaļu grāmatu recenzijām un esejām par baltu valodās iznākušajiem daiļdarbiem.

Arnolds Apse

SAULES FLAUTA

1

Drūmam un šķautnainam akmenim
Dienvidu pusē
Lielajai debesu saulei spīd pretim
Zemes saulīte maza —
Dzeltena pienenīte.

Akmenim ziemeļu pusē vēl sniegs.
— Saulīte mazā,
Lielā debesu saule ir augstu!
Vai tā saredzēs tevi —
Pāragro gaidītāju?

2

Cilvēks ir pieņēmies prātā.
Pelnruškīte
Nosirmo veltīgi gaidot,
Jo padzīti pasaku prinči,
Un burvju flauta vairs neskan.

Cilvēks ir noskrējis laiku.
Pienenīte
Dzīvo vēl pasaku laikos,
Jo cīruļi klausās un domā:
— Tur saule pūš burvju flautu! —

3

Un atsaucas vēji tai flautai,
Bet vējiem atsaucas mežs,
Un mežam atsaucas putni,
Bet flautai, un vējiem, un mežiem,
Un putniem — ar lavīnu balsīm
Atsaucas kalni!

4

Koks, kam nolauzta galotne,
Tomēr grib zaļot.
Viņš jūt, no kurienes dzīvība nāk,
Ar serdi
Uzsmaida saulei.

5

Drūmam un šķautnainam akmenim
Saules pusē
Zied pienenīte.

Viņa ir maza un bērnišķīga,
Kādu to reiz
Dievs iedēstīja.

Cilvēks ir pāraudzis visam —
Viņš stāv savā ēnā
Un salst.

PANDORA

ARTURS VOITKUS

ROMĀNS II DAĻA

(30. turpinājums)

Viņa iegāja birojā blakustelpā, apsēdās pie rakstāmgalda un sāka kārtot papīrus. Tuvojās mēneša noslēgums; bija jāpārbauda parādnieku saraksts. Bet tikko viņa bija darbu sākusi, ārsta kabinetā atskanēja pazīstamais signāls — Dr. Leidem vajadzēja asistentes palīdzību.

Beidzot Ilga sēdēja zobārsta krēslā.

Īstenībā viņa nesēdēja, bet gulēja. Tas bija ērts, popēts dīvāns — atpūtas krēsls, kurā viņa iesēdās, bet, kad Brunis iedarbināja elektrisko slēdzi, krēsls pamazām noslīdēja pusgulā stāvoklī. Metalla irbuli vienā un mazo zobārsta spogulīti otrā rokā, Brunis nostājās aiz pacintes.

— Tā tā, — viņš ņurdēja, irbuli gan vienā, gan otrā vietā piedurdams. — Tad tāpēc . . .

Nogaidījusi mirkli, kad instrumenti netraucēja runāt, Ilga jautāja:

— Kas ir tāpēc?

— Nekas, — Brunis nolika irbuli uz mazā, apaļā instrumentu galdiņa. — Tāpat vien. Tev vajadzēs paprāvu remontu. Kad tu pēdējo reizi te biji?

Aiz muguras atskanēja Veras balss:

— Griezes kundze ir bijusi tieši pirms trīs gadiem.

Ilga izlikās nedzirdam.

— Bet kāpēc tu teici: tāpēc? — viņa neatlaidās.

— Tad tāpēc tev mute smird! — Bruni kaitināja Ilgas uzstājība. — Apdrupuši un iepuvuši zobi attīsta nepatīkamu smaku.

— Kaunies, Bruni! Tādas lietas teikt dāmai! — Ilga būtu lēkusi no krēsla laukā, bet, lai to spētu, būtu jālūdz Brunis, lai krēslu vispirms pārvieto sēdus stāvoklī. — Tā bija rupjība!

— Pati pēc tās prasījies. Nu ko, strādāsim?

— Cik tas maksās?

Brunis vēlreiz apskatīja slimos zobus, novērtēja un pateica summu. Tā nebija no mazajām.

— Un es cerēju, ka tu man kā draudzenei aplēsīsi lētāk, — Ilga sašutumu jau bija aizmirsusi un raudzija tirgoties.

— Kāpēc lētāk? Darīsim labāk otrādi: maksā man kā draugam vairāk.

— Tādu cenu dzirdot, Griezi ķers trieka.

— Drīzāk tiksi pie mantojuma. Vera, vai nākošais pacients jau ieradies, jeb varam ļaut Griezes kundzei vēl ilgi diņģēties? — Brunis uzrunāja asistenti.

- Kad tu beidzot kļūsi pieklājīgs? — Ilga jautāja. Bruņa tiešā valoda tomēr nebija nepatīkama; tai bija sava īpata pievilcība. Dīvaini, ka viņa tikai tagad to bija ievērojusi. Agrāk viņš tai bija licies vienīgi brutāls un atbaidošs. — Vai nepierastā tēva atbildība tevi padara nervozu? Jeb tas, ka jāmaksā vēl viena alga? Un pie tam — par neko? Cita starpā — kā esi ar Rudīti apmierināts?

— Labi. Kā palika ar zobiem?

Ilga māksloti nopūtās.

— Ko lai ar tevi iesāk? Dari, kas jādara. Ja es bijusi tavā vietā, man nebūtu neviena mierīga mirkļa, domājot par to, ka bērns atrodas jauna, nepiedzīvojuša meiteņa uzraudzībā.

— Rudīte pieņēmusies prātā vienā gadā vairāk nekā tu visā mūžā.

— Paldies! Sakiet, Vera, vai nav tā, ka jūs tikai tāpēc vien precaties, ka nespējat pie šī rupjā cilvēka ilgāk izturēt?

Viņa, tātad, bija zinājusi! Visu laiku, un tomēr nekā neteikusi, — Verai izskrēja cauri prātam.

— Tagad turi muti vaļā un neruņā. Gribi ar iešļircinājumu jeb bez tā?

— Vai bez tā ļoti sāpēs?

— Uz galvošanu. Vera, sagatavojiet adatu. Taisi muti vaļā.

Uzpildot šļirceni, Vera klusībā slavēja Bruni, ka tas viņu atbrīvojis no atbildes un devis laiku pārdomāt, kā turpmāk pret Ilgu izturēties.

Nākošā pusstunda pagāja urbšanā, vīlēšanā, skalošanā, plombēšanā un — stenēšanā, kaut ik reizes, kad Ilga sarāvās, Brunis stingri uzsauca:

— Nekusties! Tas neyar sāpēt. Tā tikai iedoma.

Beidzot darbs bija pabeigts, un Brunis noslidināja krēslu tādā pozicijā, ka Ilga no tā varēja izkāpt.

— Kad atkal jānāk? — Ilga jautāja, vēlreiz muti izskalojusi un mutautiņa stūrī lūpas nosusinājusi. — Jeb viss jau pabeigts?

— To tev pateiks Vera, visi saraksti viņas ziņā.

Vera no kabineta bija izgājusi; Brunis ar Ilgu bija palikuši vieni. Brunis stāvēja pie roku mazgājamās bļodas un ļāva delnās tecēt siltajam ūdenim. Viņš bija pagriezies mazliet iesāņus, lai nestāvētu pret Ilgu pilnīgi ar muguru. Ilga vēl vienmēr darījās ar rokas somu un tās slēdzi.

— Bruni . . . — viņa beidzot iesāka, — nav jau mana darīšana, bet . . .

— Ja nav, ko tad beto? — Brunis nokratīja no rokām lieko ūdeni izlietnē un paņēma dvieli.

— Kāpēc tu vienmēr tik ass? Mēs esam seni paziņas, varētu pat teikt — draugi. Mums vienam pret otru ir zināmi pienākumi.

— Lai nu paliek. Tevi pazīstot, es gluži labi varu iedomāties, ko tu man pašreiz gribēji stāstīt, bet mani tas neinteresē. Un kas zīmējas uz pienākumiem, tad tavējie ir tavās mājās. Gādā par tiem un par Griezi, nebēdā par citiem.

— Tu, Bruni, esi bezkaunīgs! Rupjš un nepateicīgs. Es tev gribēju labu, bet tu manu roku atraidi. Ja es nezinājusi, ka sirdī tu esi labāks nekā izliecies, es tagad aizietu, lai nekad neatgrieztos. Bruni, ja jūs to bērniņu mīlat, meklējiet profesionālu kopēju. Rudīte jau ir brīnišķīgs bērns, bet — viņa ir tikai bērns. Viņai ir savas domas un savas intereses, un to jaunai meitenei nevar ņemt ļaunā. Es pirmīt iegāju dārzā — viņa manu nākšanu nepamanīja. Un ko es tur redzēju, ar to man pietika. Es vairāk nekā negribu teikt, bet ja es bijusi tavā vietā, es bērniņam gādātu labāko no labākā. Uz redzēšanos, Bruni.

Brunis stāvēja, rokas uz krūtīm sakrustojis un ar muguru pret izlietni balstīdamies. Viņš mēmi palocīja galvu un tad pagriezās pret instrumentu plauktu.

Ilga izslīdēja asistentes telpā.

— Griezes kundze, es jums iekārtoju nākamajā trešdienā divos. Vai tā labi? — Vera sagaidīja Ilgu.

— Labi nav, bet jāiztiek.

— Kad jums būtu parocīgāk? — Vera mēģināja iztapt. — Varbūt varam iekārtot.

(Turpinājums sekos)

Jauniešu ķermeņi kļūst par reklāmu

GADSKĀRTĒJĀS DRAUDZĪBAS UN JAUNATNES DIENAS NIAGARĀ

Vērtīgs referāts, divas balles, jaunās un vidējās paaudzes koncerts, modes skate, sporta spēles, peldēšanās, sauļošanās un jauniešu ķermeņu izkrāsošana visās varavīksnes krāsās — tādi varētu būt apakšvirsraksti šim rakstam par 15. gadskārtējām draudzības un jaunatnes dienām, kuŗas 20. un 21. jūlijā notika Kanadas un ASV robežpilsētā Niagarā, jaunajai un vecākajai paaudzei vienprātīgi un sirsnīgi sadodoties rokām.

Pirms oficiālās svētku atklāšanas notika modes skate torontietes Mudītes Korbas vadībā. Laikmetīgus tērpus no peldkostīma līdz vakarkleitai demonstrēja Vija Zuntaka, Solveiga Krieviņa, Ilze Iltnere un Sandra Turķe. Krāsainu prožektoru gaismu kūļos jaunietes parādīja 16 tērpus. Jānožēlo, ka gaidītās jaunās paaudzes modiste no Čikagas neparedzētu iemeslu dēļ piedalīšanos atsauca. Tā modes skate kļuva krietni īsāka nekā bija plānota.

Draudzības un jaunatnes dienu svinīgu aktu ievadīja māc. J. Prauliņš ar svētbrīdi, bet svētkus atklāja rīcības komitejas pr-dis J. Celms, tautas tērpos goda sardzē pie Latvijas karoga stāvot Mārim Ozolam un Dagnijai Celmai. Rīcības komitejas priekšsēdis uzrunā norādīja, ka jau 15 gadu draudzības un jaunatnes dienas pulcina lielu skaitu latviešu no visām Ziemeļamerikas malām, kuŗi, Niagarā sapulcējušies, jūtas kā vienota saime, stiprinot latviskās saites un gūstot garīgu veldzi turpmākajām svešuma gaitām. Runātājs arī norādīja, ka vaicājis vairākiem ASV latviešu jauniešiem, vai tālais brauciens uz Niagaru maz vērts, bet atbilde bijusi: „Še satiekas latviešu jaunatne, še arī man jābūt klāt!" Uz jautājumu, ko dod šī draudzīgā tikšanās un ko jūt jaunās latviešu sirdis, runātājs pats atbildēja: „To labi raksturo gadījums pirms trim gadiem. Svētku nobeigumā, tuvojoties pusnakts stundai, orķestris nospēlēja Kanadas himnu par zīmi, ka balle beigusies, bet jaunieši bez jebkāda aicinājuma vai rīkotāju norādījuma sadevās rokās un šķiroties nodziedāja Latvijas himnu. Tas apliecina, ka arī svešumā mūsu jaunatne grib izaugt par latviešiem." Uzrunas nobeigumā J. Celms norādīja, ka šīs lielās draudzības idejas ierosinātājs bijis Niagaras latviešu ev.-lut. draudzes pr-ks P. Treiers ar dzīvesbiedri Mildu. Rīcības komitejas vārdā J. Celms abus apveltīja ziediem.

Svētku runu teica viesis no Ņujorkas — BATUN priekšnieks prāv. N. Trepša, kodolīgā iztirzājumā pakavējoties pie latviešu, it sevišķi jauniešu svešuma dzīves problēmām, kā arī pieskaŗoties Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres pasākumiem.

Svētku koncertā, kuŗa programmā galvenokārt bija tautas dziesmas, dziedāja soprāns Astra Kalniņa no Detroitas un baritons Pēteris Geistauts komponista Imanta Saksa klavierpavadījumā. Kā duetos, tā solodziesmās, kuŗām bija izraudzīti J. Norviļa, B. Skultes, J. Kalniņa, J. Mediņa, J. Vītola un citu komponistu darbi, ar savu spēcīgo un labi skoloto balsi Astra Kalniņa par jaunu apliecināja, ka pašreiz ir viena no mūsu labākajām dziedātājām. Tāpat stabilu un izturētu dziedājumu sniedza visiem Ziemeļamerikas latviešiem labi pazīstamais Pēteris Geistauts. Ar parasto rutīnu un izjūtu dziedoņus korrekti pavadīja komponists Imants Sakss. Ziedi un ilgie aplausi bija gandarījums māksliniekiem.

Jaunās paaudzes pārstāves svētku koncertā bija Hamiltonas jaunatnes pulciņa Rota „kvintets" — S. Darkēvica, I. Intenberga, D. Trīnīte, M. Ezerkalne, I. Baumane un D. Kārkliņa, kas nodziedāja 12 tautas dziesmu, no tām 7 savas vadītājas diriģentes A. Skudras —Kārkliņas sabalsojumā. Koncerts bija ļoti labi apmeklēts.

Draudzības, jaunības un jubilejas ballē, kā sarīkojumu programmā bija apzīmējuši rīkotāji, savu dejošanas prasmi rādīja ap 600 viesu, galvenokārt, protams, jaunieši. Bagātīgs bija Niagaras un Toronto labvēļu un latviešu uzņēmumu ziedoto mantu klāsts loterijas galdam. Benjamiņa filmu laboratorijas dāvināto fotoaparātu laimēja V. Stūriška no Bafalo. Divi laimesti vienā ģimenē — tautisks spilvens un liela saldumu kārba — „krita" J. Skadiņam ar dzīvesbiedri no Hamiltonas. Daudzus ložu pircējus kairināja smaržīgie Toronto delikatešu uzņēmuma J. Miškins un Co žāvētie zuši. Tos laimēja niagariete Krista Kārkliņa, kuŗu pavadīja skaļi aplausi, kad viņa devās saņemt laimēto gardumu. Bija grūti uzminēt, vai šie aplausi veltīti laimei iegūt kārdinošos zušus, vai arī pašai izskatīgajai laimētājai, kuŗas minikleitiņa bija visīsākā dejotāju pulkā. Laikraksta „Latvija Amerikā" dāvinātos trīs mēnešu abonementus laimēja niagarieši Laura Šteinbacha, Jānis Pumpurs un katrīniete K. Dumpe, bet DV mēnešraksta pusgada abonementu torontietis I. Indriksons. Bija vēl daudz citu laimestu un laimētāju. Šogad tomēr nebija ne gleznu, ne arī daiļamatniecības darbu izstādes — tirdziņa.

Otras dienas norise bija turpat, kur iepriekšējos gados — Garden City līcī, Ontario ezera krastā, sākoties jau paagrā rītā ar volejbola turnīra priekšspēlēm vīriešu un sieviešu vienībām, kuŗas kārtoja un pārziņāja Latviešu sporta apvienība Kanadā. Vīriešu grupā piedalījās četras vienības no ASV — Kolumbusa, Ročestra, Pensilvēnija un Sirakūzas, kā ar Kanadas latviešu meistarvienība Hamiltonas Sparta un Toronto LSK. Tie, kas finālā paredzēja pagājušā gada uzvarētājus Kolumbusas sešnieku un Spartu, bija pareizi zīlējuši. Sparta apliecināja, ka Hamiltona joprojām ir latviešu volejbola cietoksnis Ziemeļamerikā, panākot pārliecinošu 15—3, 15—4 uzvaru. Hamiltoniešu sastāvā spēlēja M. Žulps, A. Richters, L. Eichvalds, O. Šustiņš, E. Richters, T. Ansons, J. Ozols un J. Vilmanis. Sieviešu turnīra finālā par H. Lapiņa dāvināto ceļojošo Draudzības balvu spēkojās ilggadējās pretinieces — hamiltonietes un torontietes, šoreiz ar 13—15, 15—1, 15—11 rezultātu uzvarot pirmajām (E. Leja, L. Morusa, H. Richtere, V. Šulmane, D. Žulpa un B. Upīte). Turnīrus vadīja I. Leja un J. Ādminis, bet uzvarētājiem balvas pasniedza rīcības komitejas pr-dis J. Celms.

Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, šoreiz otras dienas programma bija daudz raitāka. Bija izkārtotas interesantas nodarbības mazajiem bērniem, veiksmīgākajiem saņemot apbalvojumus, Sv. Katrīnu latviešu skola sniedza vingrošanas demonstrējumus un tautas dejas skolotāja H. Šternberga vadībā. Par mūzikālajiem pavadījumiem un vispār mūziku laukumā rūpējās skaņu meistars Imants Ķipsis. Atsaucīgi klausītāji uzņēma arī Sv. Katrīnu meiteņu kvinteta Dzimtāle tautas dziesmu skandējumus ģitaru pavadījumā. Intai un Dainai Vasariņai, Rutai Šteinbergai, Vijai Francei un Jānai Konrādei šī bija pirmā uzstāšanās tik liela klausītāju pulka priekšā.

Par jaunumu, pat pārsteigumu skatītājiem bija jāatzīst Toronto jauniešu organizētā cilvēku izkrāsošana. Liekas, šīs idejas ierosinātāja bija topošā māksliniece Vija Zuntaka no Toronto. Ar viegli nomazgājamām dekorāciju krāsām uz labi „ieziepētiem" 12 jauniešu ķermeņiem 24 krāsu meistari ar apskaužamu veiksmi „uzgleznoja" dažādus spilgtus ornamentus, psichedeliskus veidojumus un līnijas — gan uz modeļa krūtīm un vēdera, gan uz muguras un kājām, pārveidojot dzīvos „audeklus" līdz nepazīšanai. Galvenais motīvs šajos gleznojumos bija: 1970. — nākotnes gads, kad Toronto notiks Kanadas latviešu 5. dziesmu svētki un arī 3. jaunatnes svētki, kuŗu reklāmēšanai un popularizēšanai jaunieši apņēmušies ieguldīt daudz enerģijas un pūļu. Izkrāsoto jauniešu „parāde" uzskatāma savā ziņā par oriģinālu ievadījumu lielo nākotnes sarīkojumu reklāmai. Pašu jauniešu izraudzītā žūrijas komisija par vislabāk izkrāsoto „reklāmu" atzina torontieti Viesturu Treigutu.

Ko domā tālāku ceļu braukušie jaunieši par aizvadītajām „dienām"? Kas paticis? Kas nav paticis? Kas būtu kārtojams citādi nākotnē?

Juris Klints no Ročestras, kas ikdienas dzīvē dienišķo maizi pelna kā namdaris un Niagarā bija ieradies ar savu spēcīgo motocikletu, ar svētku norisi izrādījās ļoti apmierināts. Kaut programmā neesot daudz pārmaiņu un katru gadu daudzas lietas atkārtojoties, viņš tomēr uz šo sarīkojumu braucot ar prieku, lai tiktos ar vecajiem un iepazītos ar jauniem draugiem. Rotas meitenes esot burvīgas un dziedot lieliski, koncerts šogad bijis augstas kvalitātes, arī otras dienas norises un priekšnesumi labi patikuši.

Turpretim Ņujorkas students Andrejs Roga, kas vasaras brīvlaikā strādā par biroja darbinieku, ir citādos ieskatos. „Šogad Niagarā esmu otru reizi, bet nākošajā gadā uz draudzības un jaunatnes dienām braukšu tikai tad, ja būs pārmaiņas programmā," viņš paskaidroja. „Tā kā apmeklētāji ir galvenokārt jaunieši, tad programmu pirmajā dienā vajadzētu raibu, īsu un jautru, bez garajām runām. Es priecātos kā par latviskiem priekšnesumiem ar tautas dejām un dziesmām, tā arī par modernā stila programmu kabarē veidā. Taču pats galvenais — daudz mazāku ieejas maksu! Trīs dolāru biļete pirmajā dienā, tad vēl loterija, kuŗā nespēju atteikt divu ‚setu' ložu pārdevējām, atspirdzinājumi, lai varētu apsēsties pie galda, naktsmājas motelī un pats brauciens uz Niagaru, bet otrā dienā vēl 1,50 dol. ieejas maksa ‚piknikā' un samaksa par auto novietošanu...

Maksājot tikai visnepieciešamāko, viegli tiku vaļā no 35 dol., ko ne visi jaunieši var atļauties. Manuprāt sarīkojums plānojams ar lētāku ieejas maksu, tad apmeklētāju būs vēl daudz vairāk."

„Lielā draudzība" jubilejas zīmē nu aizvadīta, pie tam ar krietni lielāku apmeklētāju skaitu nekā rīkotāji bija cerējuši: 600 viesu pirmajā dienā, aptuveni tikpat arī otrā.

J. Vairdotis

MODES SKATE NIAGARĀ

Augšā: Mudītes Korbas vadībā četras torontietes draudzības un jaunatnes dienās Niagarā demonstrēja 16 laikmetīgu tērpu, sākot ar peldkostīmu un beidzot ar vakartērpu — Vija Zuntaka, Ilze Iltnere, Solveiga Krieviņa un Sandra Turķe. — Apakšā: Sandra Turķe (pa kreisi) pašas darinātā minikleitiņā; cita griezuma un cita materiāla tērpu demonstrē Ilze Iltnere (pa labi). Foto: J. Neimanis

DRAUDZĪBAS UN JAUNATNES DIENU PRIEKI ONTARIO EZERA KRASTĀ

Pa kreisi: Klīvlendiete Daina Vīgante izkrāsoto jauniešu „ielenkumā". Kā būs ar mazgāšanos? Vai 1970. gads viegli noskalosies no vēdera? — Pa labi: Ročestrietis Juris Klints ezermalā ar savu motociklu izvizina Rotas meitenes; pašreiz uz aizmugures sēdekļa Skaidrīte Darkēvica. Foto: J. Ligers

TORONTO ZIŅAS

● Bērnu svētki Saulainē sāksies jau 3 augustā, kad pārbaudīs bērnu zināšanas dažādu Latvijas koku, augu un dzīvnieku pazīšanā. Saimniecības ēkā būs nometņotāju darbu skate, kā arī savāktās augu, lapu, tauriņu u. c. kollekcijas. Otrā dienā plkst. 10 rītā pie Kritušo karavīru pieminekļa notiks māc. K. Kuškēvica vadīts dievkalpojums, pēc tam bērnu nodarbības stendos un dažādās veiksmes sacensībās. A. Kurse ar saviem mazajiem palīgiem sagtavojusi īpašu tirgu izrādes veidā. Vakarā notiks bērnu masku balle. Pirmdien, 5. augustā, paredzētas dažādas sporta sacensības, kā arī tradicionālā volejbola spēle starp Saulaines un Sidrabenes vienībām.

● Sv. Jāņa draudzē māc. V. Vārsbergs 21. jūlijā kristījis Anitu Rēnu Unterbergu, Haralda un Raitas meitu.

● Anglikāņu draudzes pārvalde Sv. Barnaba baznīcā, kuŗā notiek arī latviešu ev.-lut. Austrumu draudzes dievkalpojumi, uzsākusi ērģeļu remontēšanu, kas izmaksās ap 7000 dol. Tā kā paredzēts remontēt arī baznīcas iekšieni, kopīgie izdevumi lēšami uz 10.000 dol. To segšanai Austrumu draudze baznīcas īpašniekiem nodevusi 2000 dol., kuŗus savākusi īpašā ziedojumu akcijā.

● Latviešu katoļu vienības lauku īpašumā Mežciemā 3. augustā plkst. 7 vakarā notiek tradicionālā Rudzpuķu balle ar kafijas galdu un loteriju. Sarīkojuma dienā P. Broka vasarnīcā notiks arī DV Toronto nodaļas paplašināta valdes sēde. Pēc ceļu pārbūves apmeklētājiem jāievēro, ka Mežciems no Toronto sasniedzams pa 400 un 11. ceļu cauri Berijai, Oriļai un Gravenhurstai. Pēc tilta šķērsošanas pār Muskokas upi apm 800 jardu attālumā jānogriežas pa labi (Birch Line).

● Ontario lauku un mežu departaments aicina jaunos medniekus, kuŗi vēl nav izņēmuši nepieciešamās atļaujas, to darīt vasaras mēnešos, kad pārbaudījumus iespējams nokārtot ātri un bez aizķeršanās. Atļaujas izņemšana rudenī, kad aplikantu skaits liels, varētu radīt nepatīkamu novilcināšanos un neērtības mednieku plānu īstenošanā. Kā zināms, medniekiem pirms atļaujas saņemšanas jāiztur departamenta noteikta pārbaude; ja tie vēl nav sasnieguši 20 gadu vecumu, viņiem arī jāizņem obligāts piesardzības kurss (safety training), kuŗu departaments ieteic arī visiem pārējiem medniekiem, kuŗiem tie tomēr nav obligāti. Tuvākas informācijas pieprasījumi adresējami Ontario Department of Lands and Forests vietējam birojam.

MEKLĒ —

PĒTERI KOKAREVIČU

Jāzepa dēlu,

dzimis 1922. gada 29. janvārī Viļakas pag. Indriču ciemā, Abrenes apriņķī. Ja kāds ko zinātu par viņa likteni, lūgts rakstīt šī laikraksta kantorim.

ANDREJSONS

APDROŠINA

463-7313

Gatavo pirmo skaņu plati valodas mācīšanai

KANADAS DV ZEMES VALDES SĒDE TORONTO

Kanadas DV zemes valdes sēdē, kuŗu 23. jūlijā DV namā Toronto vadīja pr-dis E. Krūka, bija aicināti piedalīties arī DV Toronto nodaļas un DV nama pārvaldes priekšnieki ar saviem vietniekiem. Apmēram puse sēdes bija slēgta rakstura, jo abos pirmajos dienas kārtības punktos pārrunāja DV nama un apgāda jautājumus.

Sēdes tālākajā gaitā Kanadas vanadžu pr-ce M. Jonāne ziņoja, ka Kvebekas pilsētiņā Three Rivers notiek lauksaimniecības un rūpniecības izstāde, kuŗas vadība lūgusi Latvijas konsulu Montreālā sarūpēt latviešu lelles jo pirmo reizi šai izstādē būs arī nacionālo lelļu izstāde. Konsuls, šo lūgumu savukārt nodevis tālāk Kanadas vanadžu valdei. Rezultātā Toronto, Hamiltonas un Sv. Katrīnu vanadzes izstādei uzdāvinājušas pa lellei — Nīcas, Zemgales un Abrenes novadu tērpos. Citādi vanadžu darbība vasarā atslābusi, jo jāuzkrāj spēki rudenī, kuŗam jau paredzēti dažādi plāni.

Sekoja valdes locekļu un nozaru vadītāju ziņojumi. Ir jau gatava trešā skaņu plate ar latviešu karavīru dziesmām un jundu, bet tās izplatīšanu uzsāks ASV latviešu 4. vispārējos dziesmu svētkos Klīvlendā. Skolotāja Tonija Krūka savukārt jau gatavo pirmo skaņu plati latviešu valodas mācīšanai bērniem, kuŗā „galveno lomu tēlotāji" ir paši bērni. Plates saturā būs galvenokārt praktiskas bērnu sarunas, piemēram, ko pilsētas bērns redz laukos un otrādi, bet arī bērnu iecienītas dziesmas.

Valde apsprieda DV Toronto nodaļas ierosinājumu apbalvot ar organizācijas Nozīmi archibīskapu A. Lūsi, kas ir ne vien ilggadējs DV biedrs, bet sekmīgi darbojies un veicis arī tieši to mērķu labā, kuŗiem savu darbu veltī DV organizācija. Ierosinājumu tomēr nebija iespējams ievērot, jo šādu apbalvojumu kandidāti jau apspriesti kādā agrāk notikušajā zemes valdes sēdē un nodoti tālāk centrālajai valdei. Tā vietā problēma DV centrālās valdes sēdē, kuŗa sāksies 6. augustā Minsterē, Vācijā, ierosināt archibīskapa A. Lūša izraudzīšanu par DV organizācijas goda biedru, lai atsevišķo zemju delegātu sapulcēs nākošajā gadā šo jautājumu varētu apspriest un eventuāli 1969. gada centrālās valdes sēdē apstiprināt archibīskapu par goda biedru, kā paredz statūti.

Nepieciešamākais un steidzamākais jau paveikts, tomēr pamazām jāsāk priekšdarbu kārtošana un plānošana DV organizācijas 25 gadu jubilejas sarīkojumam 1971. gadā Toronto. Šai sakarā sēdes dalībnieki par jubilejas svinību rīcības komitejas priekšsēdi izraudzīja Raimondu Bulti no Hamiltonas. Svinībām nepieciešams arī efektīvs sauklis resp. plašs sarīkojuma vadmotīvs. Tādu vienojās iegūt plašākā sacensībā. Sacensības noteikumus un žūrijas komisijas sastāvu paziņos pēc nākošās zemes valdes sēdes.

Elmārs un Tonija Krūkas pirmuzmetumā jau sagatavojuši manuskriptu brošūrai, kuŗa domāta sabiedrības, bet galvenokārt jaunatnes iepazīstināšanai ar DV organizāciju, tās mērķiem un darbību, Kanadas nodaļām, atsevišķajām nozarēm, saimnieciskajiem pasākumiem, mākslas vienībām u. t. t. Teksts būs tikai konspektīvs, sniedzot jo vairāk uzņēmumu. Šī brošūra būs 24 lpp. bieza un sauksies „Daugavas Vanagi — latviešu tautas sirdsapziņa".

Pārrunājot jautājumu, vai nākošajā pavasarī, domājot par aprīli, organizēt otru „Zelta dukāta" sarīkojumu Toronto, radās plašāka domu izmaiņa par balles telpām, beigās vienojoties iepriekš izdarīt aptauju pie līdzšinējiem „zelta dukāta" īpašniekiem: vai otrs šāda veida sarīkojums vispār organizējams, bet piekrišanas gadījumā — kādās telpās. Latviešu namā, DV namā, Igauņu namā vai kādā pilsētas viesnīcā? Par sarīkojuma organizēšanu valde izšķirsies pēc šīs aptaujas rezultātiem, pagaidām domājot, ka līdzšinējiem „dukāta" īpašniekiem dalības maksa varētu būt 35 dol., bet jaunajiem ieguvējiem 50 dol. Izskanēja arī ieteikums padomāt par iespaidīgāku programmu nekā pirmajā sarīkojumā, it sevišķi attieksmē uz vakara norises vadītāju.

Sakarā ar 7. septembrī paredzēto Baltiešu dienu izstādes „Cilvēks un viņa pasaule" ietvaros Montreālā kādu laiku pastāvēja doma, ka Kanadas DV šā gada salidojums pārceļams nedēļu agrāk, lai notiktu reizē ar Baltiešu dienu. Tas tomēr nekā praktiska nedotu, tādēļ DV salidojums notiks sākumā izraudzītajā laikā — 14. un 15. septembrī Montreālā. Pārrunās bija ierosinājums kādā nedēļas nogalē īpašās nodarbībās Toronto pulcināt DV jaunatni, sniedzot tiem arī teātŗa vai filmu izrādes u. c.

E. Ozols ziņoja, ka DV rīkotajā jaunatnes rakstu darbu sacensībā pavisam iesūtīti tikai 5 darbi, toties pārstāvētas visas vecuma grupas. Tūlīt pēc darbu izvērtēšanas Kanadā tos nosūtīs tālāk centrālajai žūrijas komisijai Vācijā resp. tos paņems līdz pr-dis E. Krūka, dodoties uz centrālās valdes sēdi Minsterē, jo Kanadas pasta darbinieku streika dēļ darbu nosūtīšana pa pastu līdz noteiktajam terminam nav iespējama. Eiropas latviešu 2. dziesmu svētku laikā Hanoverā paredzēta arī īpaša DV jaunatnes sanāksme, kuŗā par Kanadas pārstāvi valde izraudzīja Ritu Āpši. Viņa jau atrodas Eiropā, lai piedalītos pasaules latviešu jaunatnes kongresā, kuŗam iesniegts Kanadas DV valdes ierosinājums otru šāda veida kongresu organizēt DV organizācijas 25 gadu jubilejas svinību laikā 1971. gadā Toronto, solot jauniešiem visu iespējamo materiālo un cita veida atbalstu. Piebilstams, ka Kanadas DV šogad vien jauniešu pasākumus jau atbalstījuši ar 1500 dol.

A. Taube ziņoja, ka Kanadas DV saimē pašreiz ir 1183 biedri, no tiem 361 vanadze. Kopš 1. aprīļa, kad viņš uzņēmies biedrziņa pienākumus, klāt nākuši 64 biedri, izskaitīti 4, bet miruši 2. A. Taube arī nodeva 3 izgatavotu DV kapu zīmju paraugus nodošanai centrālās valdes apspriešanā. Pārpratumu novēršanai paskaidrojams, ka šīs kapu nozīmes nav vienveida plāksnes vai kaut kas līdzīgs, bet gan DV emblēma uz vairogveida pamata, kas piestiprināma pie ikvienas kapa plāksnes, krusta, pieminekļa u. t. t. Citām zemēm nevēloties šo zīmi oficiāli pieņemt, tā paliks Kanadas DV kapu zīme. No izturīga materiāla gatavotās zīmes cena nepārsniegs 5 dol.

Sēdē bez priekšsēža E. Krūkas piedalījās viņa vietnieks J. Gailītis, valdes locekļi K. Bencons, E. Ozols, R. Britāls, O. Ieviņš, R. Bulte un A. Taube, revīzijas komisijas pārstāvis A. Čivzelis, Kanadas vanadžu priekšniece M. Jonāne ar sekretāri T. Gailīti, DV Toronto nodaļas priekšsēdis I. Zamlovskis un N. Brasliņš, DV nama pārvaldes priekšnieks R. Kadiķis, A. Kalviņš un V. Jostiņš, kā arī zemes valdes pārstāvis nama pārvaldē J. Kleķeris.

Vtr.

Nepieciešama liel

Aizlieg

ZIŅAS

mā jānogriežas pa labi
Line).

tario lauku un mežu de-
nents aicina jaunos mednie-
ŗi vēl nav izņēmuši nepie-
nās atļaujas, to darīt vasa-
ēnešos, kad pārbaudījumus
ams nokārtot ātri un bez
šanās. Atļaujas izņemšana
, kad aplikantu skaits liels,
radīt nepatīkamu novil-
nos un neērtības mednie-
inu īstenošanā. Kā zināms,
ekiem pirms atļaujas sa-
nas jāiztur departamenta
ta pārbaude; ja tie vēl nav
guši 20 gadu vecumu, vi-
arī jāizņem obligāts piesar-
kurss (safety training),
departaments ieteic arī vi-
pārējiem medniekiem, ku-
ie tomēr nav obligāti. Tu-
informācijas pieprasījumi
jami Ontario Department
nds and Forests vietējam
m.

MEKLĒ —
ERI KOKAREVIČU
Jāzepa dēlu,
1922. gada 29. janvārī
s pag. Indriču ciemā,
es apriņķī. Ja kāds ko
par viņa likteni, lūgts
šī laikraksta kantorim.

NDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

salidojums pārceļams ne-
grāk, lai notiktu reizē ar
u dienu. Tas tomēr nekā
ka nedotu, tādēļ DV sa-
ns notiks sākumā izrau-
laikā — 14. un 15. septem-
ntreālā. Pārrunās bija ie-
ums kādā nedēļas noga-
ās nodarbībās Toronto
t DV jaunatni, sniedzot
rī teātŗa vai filmu izrādes

zols ziņoja, ka DV rīkotajā
nes rakstu darbu sacensī-
isam iesūtīti tikai 5 darbi,
pārstāvētas visas vecuma
Tūlīt pēc darbu izvērtē-
Kanadā tos nosūtīs tālāk
ajai žūrijas komisijai Vā-
sp. tos paņems līdz pr-dis
ka, dodoties uz centrālās
sēdi Minsterē, jo Kanadas
darbinieku streika dēļ dar-
ūtīšana pa pastu līdz no-
am termiņam nav iespēja-
ropas latviešu 2. dziesmu
laikā Hanoverā paredzē-
ipaša DV jaunatnes sanāk-
kurā par Kanadas pārstā-
de izraudzīja Ritu Āpsi.
u atrodas Eiropā, lai pie-
pasaules latviešu jaunat-
ngresā, kuŗam iesniegts
as DV valdes ierosinā-
otru šāda veida kongresu
zēt DV organizācijas 25
ubilejas svinību laikā 1971.
Toronto, solot jauniešiem
spējamo materiālo un ci-
a atbalstu. Piebilstams, ka
as DV šogad vien jauniešu
mus jau atbalstījuši ar
ol.

Taube ziņoja, ka Kanadas
imē pašreiz ir 1183 biedri,
n 361 vanadze. Kopš 1. ap-
ad viņš uzņēmies biedrzi-
enākumus, klāt nākuši 64
izskaitīti 4, bet miruši 2.
be arī nodeva 3 izgatavotu
pu zīmju paraugus nodo-
centrālās valdes apspriešа-
ārpratumu novēršanai pa-
ojams, ka šīs kapu nozī-
av vienveida plāksnes vai
as līdzīgs, bet gan DV em-
uz vairogveida pamata,
iestiprināma pie ikvienas
plāksnes, krusta, pieminek-
t. t. Citām zemēm nevēlo-
zīmi oficiāli pieņemt, tā
Kanadas DV kapu zīme.
turīga materiāla gatavotās
cena nepārsniegs 5 dol.
bez priekšsēža E. Krūkas
ijās viņa vietnieks J. Gai-
valdes locekļi K. Bencons,
ols, R. Britāls, O. Ieviņš,
lte un A. Taube, revīzijas
ijas pārstāvis A. Čivzelis,
das vanadžu priekšniece M.
e ar sekretāri T. Gailīti,
oronto nodaļas priekšsēdis
klovskis un N. Brasliņš, DV
pārvaldes priekšnieks R.
is, A. Kalviņš un V. Jostiņš,
zemes valdes pārstāvis na-
ārvaldē J. Kleķeris.

Vtr.

Nepieciešama lielāka atsaucība un atbalsts

GAŖEZERA AKCIONĀRU GADA SAPULCE

Sabiedrības latviešu centrs Gaŗezers novēlotā akcionāru gada sapulce notika 6. jūlijā Gaŗezerā, kurā no pārdotajām 1106 akcijām pārstāvētas bija 888. Sapulci lietišķi vadīja vienprātīgi ievēlētais māc. V. Vārsbergs, bet protokolēja māc. E. Putniņš.

Plašu ziņojumu par aizvadītā gada darbību sniedza Gaŗezera valdes pr-dis Jēkabs Gailītis, norādot, ka tā regulāri atspoguļota latviešu presē, tādēļ akciju īpašniekiem un latviešu sabiedrībai visumā jau labi zināma. Par preses atsaucīgo atbalstu un izpratni pasākuma veicināšanā Gaŗezera sabiedrība izteica pateicību. J. Galītis pakavējās arī pie negatīvām parādībām savstarpējās attieksmēs — pašapkaŗošanās, nepamatotas kritikas un plašākas sabiedrības pasīvitātes kopīgā pasākuma atbalstīšanā. Sevišķi šīs pasīvitātes dēļ aizvadītajā gadā nācās cīnīties ar līdzekļu trūkumu: nedaudzie ziedojumi bijuši mazi un akciju iegāde minimāla. Valdes priekšsēdis domāja, ka draudzēm un organizācijām akciju iegādei nepieciešamos līdzekļus vajadzētu paredzēt savas darbības budžetos. Lai iegūtu vairāk līdzekļu, Gaŗezera saimniecība būtu organizējama uz komerciāliem pamatiem. J. Gailītis uzsvēra, ka Gaŗezers šājā pastāvēšanas laikā apliecinājis, ka garīgajai un gara rosmei dota priekšroka. Ar sabiedrības atbalstu uzcelta vasaras vidusskola, kurā ar šo gadu darbojas trīs klases, bet pastāv pamatotas cerības, ka nākošajā vasarā varēs iekārtot arī ceturto un pat sagtavošanās klasi.

Ar aizvadītā gada 1. februāri darbā saistīts pazīstamais jaunatnes audzinātājs un skautu organizācijas darbinieks Voldemārs Klētnieks. Padomes loceklim A. Skudram atteicoties no pienākumiem, viņa vietā pieaicināts rosīgais jaunatnes darbinieks Lauris Kalniņš, tāpat arch. Gunāra Gruzdiņa vietā (viņš plānoja vasaras vidusskolas ēku, bet darba apstākļu dēļ nevarēja piedalīties tālākajos pasākumos) stājies arch. Gunārs Birkerts, pēc kuŗa projekta pērn jau uzcelta *estrāde dziesmu dienām,* bet šogad ceļ zēnu kabīnes. G. Birkerts pašreiz plāno brīvdabas dievkalpojumu vietu un ģimeņu kabīnes.

Gaŗezera iegādāšanās dažās vietās radījusi pat jaunas organizācijas. Tā Mārtiņa Lutera latviešu ev.-lut. draudze Klīvlendā sākumā nevēlējās piedalīties šī īpašuma iegādē, kādēļ daļa draudzes locekļu nodibināja īpašu Gaŗezera fondu. Tagad draudze vienprātīgi nolēmusi kļūt par Gaŗezera līdzdalībnieci, kā rezultātā fonds darbību izbeidzis un savas līdz šim iegādātās 9 akcijas nodevis draudzei, kuŗa kļuvusi Gaŗezera biedrs. Kā 55. biedrs uzņemta DV apvienība Minesotā. Tā pašreiz 29 latviešu ev.-lut. draudzēm un to kopām ar Latviešu draudžu apvienību kopā pieder 91% no pārdotajām akcijām. ASV DV zemes valdei un 8 apvienībām 5%, jaunatnes organizācijām 1% bet 9 citām dažāda rakstura organizācijām (Detroitas katoļu kopa, Vasaras skolu fonds, studentu organizācijas) 3%. Iemaksas papildakciju iegādei saņemtas no Vienības draudzes Grand Rapidos, latviešu draudzēm Grand Hevenā un Indianapolē, kā arī ALJAs. Valdes priekšsēdis pateicās visiem Gaŗezera idejas izpratējiem un akciju iegādātājiem, vēl piebilstot, ka aiz Kristus draudzes Detroitā akciju skaita ziņā seko Daugavas Vanagi.

Pakavējies pie pagājušā gada lielākajiem sarīkojumiem, kuŗi notikuši Gaŗezerā, J. Gailītis pateicās padomes locekļiem un darbiniekiem par veikto darbu, padomes pr-dim Verneram Treimanim, māc. V. Vārsbergam, Ed. Avotam, R. Zuikam, P. Lielzuikam, A. Riekstam, A. Bērzkalnam, R. Jankavam ar dzīvesbiedri, A. Baškeram, E. Brožem, A. Rumbergam, K. Rozenbergam, Z. Balceram, J. Kalniņam un citiem darbu veicējiem un talciniekiem, īpaši atzinīgi minot M. Vārsbergu, māc. V. Vārsberga māti, kuŗa, par spīti prāvajai gadu nastai, uzņēmusies virtuves galvenās saimnieces pienākumus. Pateicies arī administrātoram V. Klētniekam ar dzīvesbiedri, kuŗi pašaizliedzīgi kalpojuši Gaŗezeram, J. Gailītis sevišķu pateicību izteica DV organizācijai, kuŗa ar 1500 dol. ziedojumu devusi iespēju izbūvēt zēnu kabīnes. Ziņojuma nobeigumā J. Gailītis pavēstīja, ka darba slodzes dēļ nolēmis uz savu pašreizējo amatu vairs nekandidēt, bet Lansingas draudzes ievadīto mantu loterijā vēl pabeigt. Sapulce šo paziņojumu pieņēma zināšanai un izteica J. Gailītim pateicību par veikto darbu Gaŗezera labā.

Sekretārs V. Vārsbergs sava ziņojuma sākumā citēja nelaiķa prāvesta P. Ķirsona vārdus: „Jo traķāki sapņi, jo ātrāk tie piepildās." Tā 1966. gadā ideja par vasaras vidusskolas celšanu bijusi traķis sapnis, jo toreiz nebija ne līdzekļu, ne plānu, ne arī paša celēju, bet tagad skola par svētību visai latviešu lietai darbojas jau otru gadu. To paveikuši fantasti un entuziasti ar Albertu Riekstu priekšgalā.

Nelielu disonanci sapulces norisē radīja latviešu ev.-lut. Pāvila draudzes Detroitā pārstāvja A. Stepes jau vairākkārt debatētais jautājums par draudzes Gaŗezera ieguldīto līdzekļu atmaksu. Pēc atkārtotām debatēm un zvērinātā advokāta F. Lūkina paskaidrojuma sapulce uzdeva padomei šo jautājumu nokārtot saprašanās garā. Kasieris A. Bērzkalns ziņoja par budžetu, sapulcei izstrādāto projektu 77.500 dol. apmērā 1968. gadam apstiprinot.

Revīzijas komisija, kuŗas protokolu nolasīja V. Vārsbergs, konstatēja, ka, saskaņā ar sastādīto kases pārskatu aizvadītajā gadā ieņemti 45.376,46 dol., bet izdoti, ieskaitot amortizācijas procentus, 51.734,60 dol. Iztrūkums 6358,15 dol. No šīs summas atskaitot amortizāciju (4323,51 dol.), tiešais iztrūkums ir 2034,64 dol. Uz šāgada 8. jūniju, kad izdarīta revīzija, kasē bijuši 3551,55 dol. Kases grāmata vesta kārtīgi, visi norēķini pārskatāmi sakārtoti, par ko revīzijas komisija aicināja gada sapulci izteikt pateicību kasierim A. Bērzkalnam, grāmatvedim J. Karlsonam un nometnes administrātoram V. Klētniekam.

Pārvēlot daļu padomes locekļu, uz 3 gadiem ievēlēja Valdi Intsonu no Kristus draudzes Detroitā, Lauri Kalniņu no ALJAs un Milvoku latviešu ev.-lut. draudzes mācītāju E. Putniņu. Revīzijas komisijā uz 3 gadiem ievēlēja Tālivaldi Bērkuli no Apvienotās draudzes Klīvlendā, bet uz 1 gadu Annu Zepu no Sv. Jāņa draudzes Milvokos. Tā jaunajā Gaŗezera padomē turpmāk darbosies 3 garīdznieki — prāv. J. Turks, māc. E. Putniņš un māc. V. Vārsbergs, no viņiem V. Vārsbergs kā jaunais valdes priekšsēdis, bet E. Putniņš kā sekretārs. Padomes priekšsēdis arī turpmāk būs V. Treimanis, bet par viņa vietnieku izraudzīja DV pārstāvi R. Jankavu. Arī kasieris paliek līdzšinējais A. Bērzkalns. Piezīmējams, ka Gaŗezera padomē nepārtraukti kopš sākuma darbojas Vienības draudzes Grand Rapidos pr-ks Pēteris Golts.

Padome izraudzīja arī nozaŗu vadītājus. Informācijas nozari pārzinās Ernests Brože, vasaras vidusskolu — Eduards Avots, vasarniekus pārzinās Pēteris Golts, sarīkojumus — Roberts Zuika un Lauris Kalniņš, nometnes architekts Gunārs Birkerts, plānošanas komisijas pr-dis Valdis Intsons, nometnes celtniecības pārzinis Alberts Rieksts, garīgās dzīves un dievkalpojumu kārtotājs nometnē — prāv. J. Turks.

Šacha turnīra organizētājs Jānis Puriņš ierosināja nākošā gada pavasarī pirms nometņošanas laika rīkot īpašu Gaŗezera šacha turnīru, kam padome principā piekrita. P. Golts savukārt ierosināja Gaŗezera „Dzintaros" atļaut ģimenēm celt savas kabīnes. Ierosinājumu padome pieņēma un lūdza P. Goltu izstrādāt noteikumus par to kabīņu celšanai un izmantošanai, bet, lai saglabātu nometnei piemērotu kabīņu stilu, aicināt arch. G. Birkertu izstrādāt arī šo kabīņu projektu.

E. B.

Aizliegts jaunatnes kongress Berlinē!

(Pārnesums no 1. lpp.)

kā raugās uz izteikto aizliegumu, atbildējusi: „Nav komentāru." To pašu viņa atbildējusi arī uz jautājumu, vai Šēnebergas rātsnamā viņai uzlikts klusēšanas pienākums. No raksta izriet, ka kāds senāta loceklis apmeklējis Rasmu Šildi viņas dzīvoklī un nolasījis angļu valodā dažus izvilkumus no kontrolkomisijas pavēles resp. vietas, kuŗās izteikts kongresa aizliegums. Drīz pēc tam kongresa rīcības komiteja ieradusies senāta mitekli Šēnebergas rātsnamā, bet par tur runāto nekas nav zināms. Par kongresa aizliegumu pārvilkts slepenības plīvurs. Kongresa rīcības komitejai liegts kā aizlieguma pavēles pilns teksts, tā arī rakstveida apliecinājums, ka kongress aizliegts... Aizliegts pat sasaukt preses konferenci. Laikraksts uzsveŗ, ka pilnībā aizliegti visi atsevišķie kongresa sarīkojumi, pat paredzētais folkloras vakars, kam nav absolūti nekā kopīga ar politiku.

Citā rakstā „Berliner Morgenpost", izvēloties virsrakstu „Ein Stueck Salami fuer nichts" (Gabals salami par neko), klaji pasaka, ka rietumu sabiedrotajiem laba saprašanās ar Pad. savienību ir daudz svarīgāka nekā Rietumberlīnei garantētās tiesības uz pulcēšanās brīvību. Sakarā ar slepenību un aizlieguma pavēles publicēšanas noliegumu laikraksts jautā, kas kontrolkomisiju pamudinājis kongresu aizliegt un kam ar to pakalpots. Laikraksts min gadījumus, kad Rietumberlīnē bijuši noteikumi, par kuŗu aizliegumu senāts un pilsētas iedzīvotāji būtu priecājušies, bet kontrolkomisijai tie izrādījušies vienaldzīgi, kaut kādā no tiem ASV prezidents dēvēts par slekavu. Laikraksts izsaka sašutumu, ka ne Rietumberlīnes senāts, ne Bonnas valdība nepaskaidro, kādā veidā starptautiskajā laukā tik nenozīmīgs notikums, kā trimdinieku jauniešu pulcēšanās, varētu kaitēt pilsētas interesēm, tālāk pārmetot rietumu sabiedrotajiem, ka tie arvien vairāk ierobežo Rietumberlīnes brīvību un tiesības, jau agrāk aizliedzot Rietumvācijas bundestāga un bundesrāta sēdes bijušajā Vācijas galvaspilsētā, tagad arī latviešu jaunatnes kongresu. Laikraksts klaji pasaka, ka Rietumberlīne ir kongresu pilsēta, bet Pad. savienība pēc vēlēšanās par provokāciju var apzīmēt visu, kur piedalās kaut pāris ārzemnieku. Padevīgi izdabājot Pad. savienībai, mazinās Rietumberlīnes nozīme un apdraudēta tās eksistence.

No ziņojumiem rietumvācu presē izriet, ka Bonnas valdība sabiedroto kontrolkomisijas kongresa aizliegšanas pavēli atzīst par pamatotu, jo jādara iespējamais, lai Rietumberlīnes jau tā delikāto stāvokli nesarežģītu vēl vairāk, kā jāizvairās no visa, kas Varšavas pakta valstīm varētu dot iemeslu apgalvot, ka Rietumberlīne ir revanšistu pereklis un pulcēšanās vieta. Austrumvācijas prese, protams, šo aizliegumu tulko kā rietumu sabiedroto kontrolkomisijas atzinumu, ka Rietumberlīne nav Rietumvācijas sastāvdaļa.

Tā ir visa informācija, kuŗu mūsu redakcijai pagaidām izdevies iegūt attieksmē uz pasaules latviešu jaunatnes kongresa aizliegšanu Rietumberlīnē. Jācer, ka vairāk par notikumiem un reakciju uz tiem, sevišķi no mūsu jauniešu puses, varbūt pat par norišu aizkulisēm, varēsim ziņot lasītājiem, kad pēc Kanadas pasta darbinieku streika pienāks mūsu laikraksta galvenā pārstāvja jauniešu kongresā Aivara Ruņģa un viņa palīdzes Baibas Šmitas-Kalējas raksti.

Paredzētajā kongresa atklāšanas dienā, 26. jūlijā, sabraukušie latviešu jaunieši demonstrēja kādā Rietumberlīnes laukumā. Vienam no plakātiem bija izvēlēts citāts no kādas atentātā nogalinātā ASV prezidenta Kenedija runas: „Ja gribi zināt, kas ir brīvība, atbrauc uz Berlīni!" Šo ironiju lieliski uztvēra vācu prese un televīzija, sniedzot plašus demonstrācijas aprakstus un pārraidījumus.

Pēdējā ziņojumā no Rietumberlīnes mūsu laikraksta pārstāvis Aivars Ruņģis vēstīja, ka Rietumberlīnes militārā pārvalde apsolījusi divas speciāllidmašīnas, lai latviešu jauniešus pārvestu uz Hanoveru. Liekas, ka šis solījums arī izpildīts, jo 28. jūlijā paredzētā pasaules latviešu jauniešu kongresa vietā kādā Hanoveras skolā atklāja pasaules latviešu jaunatnes semināru. Pagaidām mūsu redakcijai nav zināms, kāds bijis ceļš no paredzētā kongresa Rietumberlīnē līdz tagad jau notikušajam seminārам Hanoverā. Zināms vienīgi tas, ka pirmie latviešu jaunieši Rietumberlīni atstāja 26. jūlija vakarā, vairums 27. jūlijā, bet pēdējie 28. jūlija rītā. Semināru atklājot, Hanoverā jau bija saradušies ap 450 jauniešu. Rīcības komiteja izteikusi cerību seminārā paveikt pilnu paredzēto kongresa programmu līdz Eiropas latviešu 2. dziesmu svētku sākumam 1. augustā.

Pēc telefoniskām ziņām no Ņujorkas, organizācija United Baltic Appeal (UBA) saņēmusi no Rietumberlīnes ASV latviešu jauniešu, skaitā ap 130, lūgumu iesniegt protestu par kongresa aizliegšanu ASV kongresam un pieprasīt ceļa naudas un citu izdevumu atmaksu. Tas arī darīts. Bez tam UBA pr-ks N. Trepša nosūtījis protesta telegrammas ASV prezidentam Džonsonam un ārlietu ministram Raskam, Francijas prezidentam Degollam, Anglijas premjēram Vilsonam un Rietumvācijas kancleram Kīzingeram. UBA valdes pr-dis Dr. Dz. Paegle savukārt pieprasījis ASV ārlietu ministrijā paskaidrojumu, kas atbildīgs par nemotīvēto kongresa aizliegšanu, bet saņēmis izvairīgu atbildi, ka rietumu sabiedrotie kopā ar Rietumvācijas valdību un Rietumberlīnes senātu nolēmuši kongresu aizliegt jau pirms Pad. savienības iebildumu saņemšanas...

Ņujorkas baltiešu jaunieši, izvēloties par pasākuma apzīmējumu Baltic Youth for Freedom, 31. jūlijā demonstrēja pie ASV misijas Apvienotajās nācijās. Plakātos bija lasāmi saukļi „Kenedijs apsolīja Berlīnei runas brīvību!", „Staļins ir dzīvs, un viņam Berlīnē klājas labi...", „Ārlietu ministrija pret latviešu studentiem" un līdzīgi.

Rd.

Dzimst Želastības vieta

PRĀVESTS ARNOLDS GROSBACHS PIE MISIONĀRES ANNAS IRBES INDIJĀ (5)

Visu ceļu jādomā par Karunagarapuri ciemu. Esmu piepildījis savu vēlēšanos izstaigāt ceļus, pa kuŗiem gājusi misionāre Anna Irbe. Bet nekas nav panākts no tā, ko uzdeva archibīskaps A. Lūsis un Baznīcas virsvaldes plēnārsēde Toronto — izpētīt iespējas, kur un kā atsākt mūsu baznīcas ārmisijas darbu. Karunagarapuri tas vairs nav vajadzīgs. Še pietiek darbinieku un līdzekļu. Bet kur nu? Laika ir palicis pavisam maz.

Šai naktī ilgi sēžu kopā ar mācītāju Stīvenu kādā viesnīcā, ja to par tādu var saukt, pie patumšas uguns izklājuši savā priekšā liela mēroga Dienvidindijas karti. Uz priekšu un atpakaļ pa to slīd viens melns, otrs balts pirksts, kamēr abi apstājas pie Tiručirapalli pilsētas melnā punkta. Šo gaŗo nosaukumu gan nelieto neviens indietis. Pat pasta iestādēs to sauc vienkārši par Tiruči (Tiruchi). Šī pilsēta ir viena no hindu ticības galvenajiem cietokšņiem, kuŗa tur savās važās miljoniem cilvēku miesas un dvēseles. Jābrauc turp, vismaz tās pievārtē. Pa zemesceļu braucot, iznāks ap 200 jūdžu. Būs atkal grūts brauciens, jo karstums nemitas. Beidzot esam noguruši tā, ka nepatīk vairs runāt. Stīvens atvadās un dodas pārnakšņot pie kāda sava drauga, atstādams mani istabā vienu. Temperātūra ir ap 100 Fārenheita gradu, un slapjas ir visas maliņas. Vai varēs šonakt atpūsties?

Tikko nogriežu uguni un laižos snaudā, atkal uztrūkstos: istabā kaut kas čabinās virs manis un ap mani. Kaut kas dzīvs nokrīt man uz krūtīm un skrien pa pliku miesu asiem nadziņiem. Galvai izskrien cauri dažādas šausmīgas domas, elpa aizraujas. Saņemos un uzgriežu uguni. Tik briesmīgi nav, kā likās, bet tomēr: siena un griesti ir raibi no palieliem dzelteniem un spārnainiem kukaiņiem, līdzīgiem Latvijas prusakiem, kuŗi tekalē šurp un turp, čabinot saviem spārniem. Tai pašā laikā no kaktiem izlīdušas un viņu medībās izgājušas mazas ķiraciņas-lizardi. Laikam kādai paslīdējusi kāja, un tā no griestiem uzkritusi man virsū. Tā tas, acīm redzot, turpināsies visu nakti, un es jau sveikā nepalikšu. Ko darīt? Dedzināt uguni un pašam piedalīties šajās Indijas medībās? Bet kas tad no manis paliks pāri rītdienai? Ieņemu četrkārtēju devu miega tabletīšu un iekrītu laimīgā nemaņā. Lai nu notiek kas notikdams...

Kad rītā viesnīcas saimnieks noteiktajā laikā mani modina, istabā viss ir kluss, miesa arī ir kārtībā, un nekas nav apgrauzts. Tikai galva ir pasmaga.

Jau pēc nepilnas stundas dodos ar mācītāju Stīvenu ceļā ierastajā automašīnā, kuŗu vada kāds indietis. Kopš aizvadītās nakts sarunas Stīvens ir it kā atjaunojies — smaidīgs un enerģijas pilns. Viņš ir gatavs nekavējoties atteikties no savas draudzes un iesaistīties mūsu baznīcas misijas darbā par mācītāju un vadītāju, jo parastais draudzes aprūpēšanas darbs viņu neapmierina. Vienā laidā viņš stāsta par to, cik interesanti bijis darboties kopā ar misionāri Annu Irbi Karunagarapuri un apkārtējos ciemos. Mums ir jāceļ jauns misijas ciems — tā, kā to darījusi Anna Irbe: vientuļā vietā, tikai tur, kur būtu laba satiksme ar Tiruči pilsētu un apkārtējiem ciemiem. Lai būtu kāda kontinuitāte ar 200 jūdžu attālo Karunagarapuri, ciemam varētu dot nosaukumu Karunaipuram (Želastības vieta). Viņš esot ar mieru strādāt par līdzšinējo mācītāja algu — 350 rupiju, t.i. nepilniem 50 ASV dolariem mēnesī.

Klausos un priecājos. Man nav arī nekas pretim jaunā misijas centra nosaukumam. Stīvens izvelk karti un rāda man ar zīmuli apvilktu četrstūri ziemeļrietumos no Tiruči. Tas varētu būt jaunais apgabals ar apm. 20 ciemiem un 200.000 iedzīvotājiem, kuŗi ar laiku atrastos Karunaipuram ietekmē.

Pēc gaŗa un grūta brauciena esam sasnieguši Musiri ciemu — vienu no tiem, kas iezīmēts Stīvena četrstūrī. Kā katru ciemu, arī šo pie ieejas sarga uzcelti lieli un mazi zirgu tēli, izkrāsoti un briesmīgi zvērojošām acīm. Tie jāgodā, jo viņi sarga ciemu no ļauniem gariem un velniem. Te jānoliek traukos ēdiens un dāvanas. Pie tempļa stāv elku rati — gaŗi un plati, apkalti dzelžiem, ar lieliem koka riteņiem. Reizi gadā notiek procesija. No tempļa iznes smagos, akmenī kaltos dievu tēlus un saliek ratos. Tie kļūst tik smagi, ka tos varētu pavilkt tikai tempļa zilonis. Bet tam šo godu neuztic. Tas jādara cilvēkiem.

Gadsimtiem ilgi bijis paradums, ka velkamās virves galā piesien dzelzs āķi, kuŗu ieduŗ puskaila cilvēka mugurā, t.i. izduŗ cauri ādai. Šādu virvju un āķu ir daudz. Kad visi, kas šīs mokas ar mieru uzņemties, ir šādā veidā iejūgti ratu priekšā, cilvēki sāk vilkt. Āda atraujas no muguras puspēdu nost, asinis plūst, bet cilvēki ar ārprāta izteiksmi sejā velk. Tā var nopelnīt dievu želastību sev, savai sievai un saviem bērniem. Bet cilvēki iet vēl tālāk. Ir tādi, kas grib izpelnīties augstāku stāvokli nākošajā dzīvē virs zemes. Lai to panāktu, viņi metas zem ratiem, un riteņi tos samaļ. Par pašnāvniekiem neviens nebēdā. Pašnāvību skaits Indijā ir ļoti liels, bet tas nav nekas ļauns, jo ar to var panākt dvēseles pestīšanu. Tagad likums stingri aizliedz šādā veidā vilkt dievu ratus, bet atstatākajos ciemos neviens par valsts likumiem nebēdā. Še valda priesteŗi.

Musiri ciems ir uz Koveri (Cauvery) upes krasta. Šī upe Indijas dienvidos pūlas apmierināt nabagāko indiešu ilgas pēc pestīšanas, jo visiem nav iespējams sasniegt svēto Gangas upi ziemeļos. Še ik rītus notiek saules un citu dievu pielūgšana un šķīstīšanās upes ūdenī. Bet man pie šīs upes ir jāpiedzīvo vēl kāds cits gadījums, kas smagi satriec.

Tuvojos ar pavadoni kādam cilvēku pūlim, lai redzētu, ko tie dara. Pūļa vidū stāv varens brāmins (priesteris), izkrāsotu seju un ziedu vītnēm ap kaklu. Viņa priekšā kāds indietis trīcošām rokām tur gadus 5 vecu meitenīti — reizēm aiz kājām, reizēm aiz rokām, bet brāmins, satvēris meiteni aiz matiem, kliedz pērkona balsī. Te notiek velna izdzīšana, jo meitenīte piedzimusi vājprātīga. Brāmins reizēm iespiež meitenītes galvu padusē un žņaudz, tad atkal ar kādu ābolam līdzīgu augli spiež viņas deniņus, vaidziņus, muti un acis. Sejiņa ir pārklāta ziliem plankumiem, meitenīte lokas un vaid. Pār bērna tēva seju rit lielas sviedru lāses, jo viņam ir tikpat grūti kā bērnam. Kad beidzot brāmins ar diviem pirkstiem urbjas meitenes acīs, es nespēju vairs izturēt un eju prom.

Ir tikai viens spēks, kas var atsvabināt cilvēkus no briesmīgajiem maldiem un tumsas varas. Tas ir Kristus.

Ejam ar Stīvenu apskatīt ciemā vietu, kur varētu pacelties krusta zīme. Izrādās, ka tāda ir pavisam viegli atrodama. Kāds hindu ticības vīrs neizprotamu iemeslu dēļ jau pirms 20 gadiem uzdāvinājis kristīgajai baznīcai zemesgabalu ciema vidū ar lūgumu, lai tajā uzceļ dievnamu. Lūgums līdz šai dienai nav izpildīts, jo baznīcai neesot vajadzīgo līdzekļu. Stīvens domā, ka te varētu celt nevis dievnamu, bet evaņģelizācijas zāli. Tas būtu modernāks misijas veids, jo dievnamā hindu ticīgie labprāt nenāk, bet zālē gan. Te sludinātu Kristus mācību, pārrunātu dažādas dzīves problēmas, palīdzētu uzrakstīt vēstules un citus rakstus tiem daudzajiem, kas neprot rakstīt.

Musiri ciemā dzīvo tikai viena kristiešu ģimene, pie tam ģimenes galva ir valsts ierēdnis. Ieejam pie viņa un iepazīstinām ar savu nodomu. Viņš ir pārliecināts, ka iebildumu nebūs. Zemesgabala īpašnieks esot dzīvs, lai aprunājoties ar viņu. Izkalkulējam, ka ēkas uzcelšana maksātu tikai 1000 ASV dolaru. Esmu pavisam laimīgs.

(Nobeigums sekos)

No Lieldienām līdz Jāņiem

ANSIS TIPĀNS STĀSTA, KO VISU NĀKAS PIEDZĪVOT 14.000 JŪDŽU GAŖĀ CEĻĀ UN 86 IZRĀDĒS

(Nobeigums)

Vaiomingas pavalstij cauri braucot, mūs pārsteidza nikna smilšu vētra. Rokas sāka tirpt, krampjaini turot stūri. Vija Vētra izpalīdzīgi sāka bungot ar papēžiem pa manu muguru un plecu lāpstiņām. Es, sakodis zobus, tikai stūrēju un pie sevis meditēju: kuŗa V(v)ētra negantāka — vai tā, kas plosās laukā, vai arī tā, kas atrodas mašīnā... Kad otrreiz pa Vaiomingas pavalsti braucu atpakaļ uz rietumiem, pievakarē visur ceļa malās ganījās lieli antilopju bari. Mazajā tūristu grāmatiņā lasīju, ka katru gadu medību sezonā Vaiomingas pavalstī vien nošaujot ap 100.000 šo graciozo dzīvnieku. Man, dzīvnieku mīlētājam, tas uzdzina dusmu garastāvokli. Ilgu laiku braucu un neskatījos pa logu Latviešu draugu komitejas prārā. Pavisam mazu vērību piegriezu arī kojotu kaucieniem, kuŗi it kā dzinās mašīnai pakaļ, pārmetot cilvēku nežēlību.

Vija Vētra

Ansis Tipāns

Spodra (Zaļuma—Tipāne, režisora dzīvesbiedre un izrāžu gaismu meistare, — ref.) — sēžot man līdzās, nepārtraukti dzēra kafiju, lai es pie stūres neiemiegu, jo pats kafiju nedzeru — arī sāka ausīties, jo gaudošana kļuva arvien stiprāka. Nu jau kojoti kauca tepat ap mašīnu un zem tās. Gribēju smazināt ātrumu, bet bremzes nedarbojās. Grābstīju visus daiktus, lai apturētu mašīnu. Atskanēja brīkšķis, mašīna sadūga un atsēdās ceļa malā. Izkāpjot laukā, katrs nemākulis varēja saskatīt, ka ass čupā un ritenis it kā noškiebies papēdis sagumis uz iekšu.

No divas jūdzes attālā ciema izsaucām vilcēju. Tas atsprāklēniski mūs ierāva Green River ciemā. Bija 4. jūlija svētku priekšvakars, ciems sprakšķēja un brakšķēja svētku gaisotnē. Protams, mazajā ciemā piemērotas ass nebija, to pasūtināja no 300 jūdžu attālās Soltlēksitijas: pēc svētku dienām tā būšot klāt, tad varēšot sākt labot mūsu mašīnu... Bet tagad mēs esot „welcome to parade, picknick and fireworks". Vajadzīgā ass tomēr pienāca jau otrā dienā. Par divkāršu maksu arī sadabūjām kādu vecāku vīru, kas savu svētku porciju jau bija izpriecājies. Kamēr viņš laboja mašīnu, mēs, Zaļajā upē peldoties un sauļojoties, kļuvām indiāniski sarkani. Pēc divu dienu brauciena ieradāmies Kalifornijā tik sārti, it kā atgriezušies no atvaļinājuma.

Gaŗajā turnejā, satiekot tautiešus, atkal guvu iespaidu, ka visiem mums ir viena Latvija, ka mūsu veltījums tai bija kopīgs visiem, kas uz izrādi atnāca un mūsu radītājdarbam pievienoja savu pārdzīvojumu un neparasti silto atsaucību. Paldies katram un visiem par to! Paldies Andrejam Eglītim, Vijai Vētrai un Spodrai, paldies Jāņiem, Juŗiem, Andŗiem, Mārtiņiem un citiem jaunajiem latviešiem, kuŗi mums izpalīdzēja ar gaismošanu. Paldies izrāžu kārtotājiem, no kuŗu aktīvitātes galvenokārt atkarīgs apmeklētāju skaits. Un beigās sirsnīgs paldies visiem tautiešiem, kuŗi mūs pūtināja un lutināja savās mājās, pieciešot vienu otru neērtību.

Ansis Tipāns

40 GADU AUDZINĀTĀJA DARBĀ

Skolotājs un jaunatnes organizāciju darbinieks Eduards Avots Grand Rapidos šovasar var atskatīties uz 40 jaunatnes audzināšanas druvā nokalpotiem gadiem. Pēc Jelgavas skolotāju institūta beigšanas 1928. gadā viņš strādāja par skolotāju Elejā un Jelgavā, kur pēdējos gados bija 5. pamatskolas pārzinis. Viņš studējis arī tieslietas Latvijas universitātē un studiju laikā pievienojās konkordijas Valdemārija saimei. Trimdā E. Avots par skolotāju strādāja Lādes pamatskolā un Augustdorfas (tagadējā Minsteres) ģimnazijā. Pašreiz viņš ir skolotājs Grand Rapidu Vienības draudzes skolā.

Visu laiku līdztekus skolotāja darbam Ed. Avots rosīgi darbojies arī dažādās jaunatnes organizācijās — Jaunatnes Sarkanā Krustā un mazpulkos, bet trimdā latviešu skautu kustībā. Viņš beidzis Gaŗezera skautu vadītāju kursus mazskautu nozarē un kā ASV latviešu skautu jendas mazskautu inspektors organizējis un vadījis mazskautu apakšnometnes abās lielajās (Latvijas un Tēvzemes) skautu nometnēs. Viņš ir arī ALAs izglītības biroja vasaras skolu nozares vadītājs un noorganizēja Gaŗezerā pirmo vasaras vidusskolu. Darbam šī pasākuma veidošanā viņš pēdējos gados ar lielu entuziasmu un pašaizliedzību ziedo daudz laika un enerģijas.

—rč—

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSAJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: 9 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, 2 vannas istabas, garāža. Iemaksa $3.500. Īpašums brīvs no parādiem.

Danforth — Broadview: Divstāvu atsevišķa 6 istabu māja, 2 virtuves, 2 vannas istabas, garāža.

Avenue Road — Mellrose: Atsevišķs 5 istabu dubultķieģeļu bungalovs, garāžas iespējas. Cena $22.000, iemaksa $2.500.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGAKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7 (starp Eglinton un Davisville).
Tel. 487—2147, vakaros 447—1206.
Kvalitātes darbs un eiropiešu meti.

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 13. GADA GĀJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 10,30—11
OŠAVAS CKLB raidītājs (vilnis 1350).
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 8, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue Toronto 7.

Visās augusta mēneša svētdienās dievkalpojumi notiks plkst. 6 vakarā.

Svētdienas rītos, plkst. 10.30, augustā dievkalpojumi Saulainē.

4. augustā — māc. K. Kuškevics.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX9-3331, Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1568, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 2.

Svētdien, 4 augustā pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē, pl. 3 dievkalpojums Andreja baznīcā.

Svētdien, 11 augustā pl. 10 Varoņu piemiņas dievkalpojums Sidrabenē.

Svētdien, 18. augustā Sporta svētki Sidrabenē, pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē.

Svētdien, 24. augustā pl. 11 Bērnu nometnes slēgšana. Vakara dievkalpojums Sidrabenē.

Svētdien, 25. augustā pl. 11 dievkalpojums Andreja baznīcā.

Svētdien, 8. septembrī pl. 11 Kapu svētki Latviešu kapos.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr. Toronto 16, tel. PL. 7—2789.

Toronto Austrumu ev.-lut latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba bznīcā, 361 Danforth Ave.

11. augustā Varoņu piemiņas dienas dievkalpojums plkst. 11 no rīta Ezerkalnos.

18. augustā plkst. 11 no rīta Kapu svētki Mt. Royal kapos.

25. augustā dievkalpojums pl. 7 vakarā.

28. jūlijā, 4. augustā un 1. septembrī dievkalpojumu nebūs.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā 106 Dorset Road, Scarboro. Stop 19.

„Sauciens no Golgātas" Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p. p. uz viļņiem 1270. Adrese: P. O. BOX 285 Station „K" Toronto 12, Ont.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev. - lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., South.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš — 83 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario. Tālr. 685 - 3190.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze. Trisvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev. - lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road.

4. augustā, pl. 2 pēcp. jaunatnes iesvētīšanas dievkalpojums ar dievgaldu; dziesmu lapiņas. Māc. J. Prauliņš.

MONTREALA

Prāv. Viesturs Šēfers, 471 Coolbrook Ave, Montreal 29. P. Q. Tel. 484 - 8894. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montreālā.

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave, Montreal 28 P. Q. Tel. HU9 - 8224.

Montrealas latviešu ev. - lut. Trisvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4845 Marcil Ave.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

4. augustā dievkalpojums, māc. R. Zariņš.

18. augustā dievkalpojums, māc. R. Zariņš.

Jonkeru baznīcā divreiz mēnesī, 2. un 4. svētdienā pl. 10.

11. augustā dievkalpojums, māc. A. Ozols.

25. augustā dievkalpojums.

Salas baznīcā divreiz mēnesī, 2. un 4. svētdienā pl. 10.30.

11. augustā dievkalpojums.

25. augustā dievkalpojums.

4. augustā dievkalpojums, māc. A. Ozols.

11. augustā dievkalpojums, māc. R. Zariņš.

25. augustā dievkalpojums, māc. A. Ozols.

Džamaikā un Ņudžersijā vasarā dievkalpojumu nebūs.

Draudzes namā kancelejā jūlijā un augustā atvērta: otrdien, trešdien, ceturtdien un piektdien no pl. 11—1; otrdienu un piektdienu vakaros arī no pl. 6—8; pirmdienās un sestdienās kanceleja slēgta, bet draudzes darīšanas var kārtot svētdienās pēc dievkalpojumiem tur, kur tie notiek.

Koncerts Betlemes baznīcā pirmdienas vakarā, 5. augustā, pl. 8 ērģeļu koncertu sniegs viesis no Venecuēlas — Karakasas luterāņu baznīcas kantors Kristiāns M. Grundmans, atskaņodams J. S. Bacha, Buxtehudes, modernāku komponistu, kā arī A. Ābeles un T. Ķeniņa ērģeļu skaņdarbus.

ČIKAGA

Latviešu ev.-lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1638 So. 11th Ave, Meivudā.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze 5015 W. Ferdinand St.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

Latviešu skolas un draudzes bērnu dārza nodarbību sākums svētdienās plkst. 9:45. Telefoni: baznīcā un grāmatnīcā 532—1700, mācītāja mājā 538—7647.

4. augustā dievkalpojums.

KLĪVLENDA

Klīvlendas latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi tojumā. Mācītājs K. Sautiņš, Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 3625 W. 214th St. Fairview Park, 30. ielas un Prospect Ave krus. Ohio, 44126

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā 1886 Pauline Blvd.

DETROITA

Sv. Pāvila latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek svētdienās plkst. 11 no rīta dievnamā, 10711 West Outer Drive un Stout Ave. stūrī (starp Evergreen un Lahser avenijām). Mācītājs Valters Līventāls. — Ērģelniece Aina Raita.

BOSTONA

Bostonas latv. ev.lut. Trisvienības draudze. Māc. K. Kampe, 4965 Washington St. Apt. 201 West Roxbury, Boston, Mass. 02132, telef. 327 - 5733. Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St. Roxbury.

KALAMAZŪ

Sv. Jāņa ev.-lut. latv. baznīca — 122 Cherry Hill Dr., Kalamazoo Mich., 49007.

LOSANDŽELOSA

Dienvidkalifornijas latviešu draudze — 2450 Griffin Ave, L. A. Cal. 90031, draudzes tālrunis CA - 59408, māc. E. Caune, tālr. PO9 - 8379.

OKLANDE

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

SACRAMENTO

Sacramento, Sv. Krusta ev.-lut. baznīcā, 45 un H ielā.

BURLINGEMA (KAL.)

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

Santa Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 783.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

24. augustā — DV Toronto nodaļas šaušanas meistarsacīkstes, ugunskurs un zaļumballe TL MM īpašumā Bērzainē.

5. oktobrī — Amerikas latviešu teātra Vašingtonas ansambļa viesizrāde — Eaton auditorijā.

20. oktobrī — pl. 5.30 pēcp. Sv Andreja baznīcas zālē baritona Pētera Geistauta jubilejas koncerts.

25. oktobrī — TLB inženieru un tehniķu kopas tradicionālā inženieru balle Inn On The Park telpās.

2. un 3. novembrī — Baltiešu simpozijs Toronto universitātē.

9. novembrī — pl. 7.30 DV Toronto nod. gadasvētki un Mārtiņu balle — DV namā.

OŠAVA

26. oktobrī — DV Ošavas nodaļas atklāšanas sarīkojums, 219 Olive Ave., Poļu zālē, pl. 7 vak.

LAIKRAKSTA
LATVIJA
AMERIKĀ

TORONTO PILSĒTAS

ATKRITUMU NOVĀKŠANA

Tā kā pirmdiena, 5. augusts ir svinamdiena pilsētas darbiniekiem, šai dienā atkritumus nenovāks.

Pirmdienā paredzēto aizvākšanu izdarīs otrdienā un otrdienas darbu nokārtos trešdienā.

H. F. ATYEO, P.Eng.
Ielu komisārs

DAUGAVAS VANAGU NAMS
125 BROADVIEW AVE.
īrē telpas
DEJĀM— VIESĪBĀM KĀZĀM—
Pieprasāmas: M. Ādama kundzei pēc pl. 6 vakarā HO6-1517, Toronto

LATVIEŠU NAMS
īrē telpas
sarīkojumiem un viesībām.
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak., sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko godību galdus.
TELEFONS 922-2931
491 COLLEGE ST. TORONTO.

KAKTIŅŠ
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619 941 Dovercourt Rd., Toronto.

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

Toronto Window MFG Co. Ltd
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis.
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.
Nesaistošai informācijai zvanīt
darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.
Edvardam vai Aldonai SPROĢIS

VISVAIRĀK PĀRDOTAIS ALUS KANADĀ
MOLSON EXPORT ALE
MOLSON EXPORT ALE

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.,
Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr. Mrs. Miss ....
Adrese: ....
....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $..................
.... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts ....
Abonēšanas maksa $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

Cik maksā labs padoms?
Īstā brīdī — nesamaksājams, un citās reizēs tas pasarga no „dārgas maksāšanas" neziņas vai vieglprātīgas taupības dēļ. Lietpratīgs padoms, vairāk nekā 17 gadu pieredzes asināts, bez maksas nāk līdz un vienmēr pavada katru apdrošināšanas darījumu, ko Jūs labā nokārtojis

VALD. BEBRIS
apdrošināšanas speciālists
759 — 0266

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

T PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

– Mellrose: Atsevišķs 5 istabu dubult-...ovs, garāžas iespējas. Cena $22.000,

...ALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ ...AS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

LATVIEŠU NAMS

īrē telpas sarīkojumiem un viesībām. Birojs atvērts katru dienu no pl. 11–1 p.p. un 6–8 vak., sestd. no pl. 11–1 p.p. un 4–6 vak. Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko godību galdus. TELEFONS 922-2931 491 COLLEGE ST. TORONTO.

...TRA ŠMITS ... FRIZIERSALONS ...pie Grace, Toronto. LE 5-6792

...ndow MFG Co. Ltd ...E., RICHMOND HILL, ONT. ...alitātes alumīnija logus un durvis ...us logu pārbāvju darbus. MĒRENAS CENAS. ...ai informācijai zvanīt ...71, mājās BA 5-5314. Aldonai SPROĢIS

LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W. Toronto 4 Ont., tālr. 533-2837. Tautiešiem atlaide

---

1968. gada vasaras mūzikas festivāls Toronto

Toronto pilsētas padomes parku un atpūtas departaments sadarbībā ar Toronto mūziķu apvienību, ar skaņu plašu rūpniecības fonda un Toronto Daily Star atbalstu, priecājas paziņot sekojošo programmu:

SVĒTDIEN, 4. AUGUSTĀ

14.30 — High Park — The Originals Club kapella, viesojas Judith LeBane.
14.30 — Kew Gardens — H.M.C.S. York kapella, viesojas Ohulani havajiešu ansamblis.
14.30 — Willowvale Park — Eddijs Grafs ar orķestri.
15.30 — High Park — ērģeļu koncerts, Ronnijs Padžets.
17.30 — Earlscourt Park — Džoni Lombardi koncerstserija
20.00 — Exhibition Park — Populāra mūzika, diriģents Valters Babjaks, viesojas Dorīna Hjūma.

PIRMDIEN, 5. AUGUSTĀ

20.00 — Nathan Phillips Square — Brodveja mūzika, diriģents Loids Bredšovs. Izvilkumi no Rodžera un Hammersteina, Lernera, Lēves un Geršvina mūzikas.
20.30 — Ramsden Park — Skvērdejas, Bobs Skots ar orķestri.

OTRDIEN, 6. AUGUSTĀ

19.15 — Moss Park — Bērnu teātris — Pelnruškīte.
20.00 — Allan Gardens — The Toronto Garrison Artillery kapella.
20.30 — Withrow Park — Skvērdejas, Bobs Skots ar orķestri.

TREŠDIEN, 7. AUGUSTĀ

12.15 — Nathan Phillips Square — Ohulani havajiešu ansamblis.
20.30 — Monarch Park — Skvērdejas, Bobs Skots ar orķestri.
20.30 — Dufferin Grove Park — Skvērdejas, Angus McKinnon ar orķestri.
20.30 — Eglinton Park — Deja zem zvaigznēm. Franks Evans ar orķestri.
20.30 — Riverdale Park — Klaas Van Grafts un Sallija, Joso Chick Roberts.

CETURTDIEN, 8. AUGUSTĀ

19.30 — Rosehill Park — Alf Coward džesa kapella, Pat Riccio ansamblis.
20.00 — Nathan Phillips Square — The Toronto Workshop Productions izrāde „Faces".
20.30 — High Park — Skvērdejas, Bobs Skots ar orķestri.
20.30 — Kew Gardens — Skvērdejas, Als Ailverds ar orķestri.

SVĒTDIEN, 11. AUGUSTĀ

14.30 — High Park H.M.C.S. York kapella, viesojas Ohulani havajiešu ansamblis.
14.30 — Kew Gardens — The Governor General's Horse Guards kapella, viesojas Kathy McBain.
14.30 — Nathan Phillips Square — The Toronto Workshop Productions izrāde „Faces".
17.30 — High Park — ērģeļu koncerts, Ronnijs Padžets.
19.30 — Earlscourt Park — Ellis McLintock ar orķestri.

KAS? KUR? KO? TORONTO

UNO MANKIN REALTOR pārstāvis
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

R. G. Balodis, D.C.
Ārsts — chiropraktiķis
Ārstēju muguras, kāju un galvas sāpes. 928 A Kingston Rd. Toronto 13, Ont. tālr. 699-3584.
Pieņemu Hamiltonā: 2 reizes nedēļā, otrdienās un sestdienās, 191 James St., tālr. JA 2-4713

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

789-1511 Alfred Stikuts Realtor
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
A. STIKUTS, FRI.
2889 Dufferin St. 789-3949

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
attīstīšana ■ palielinājumi ■ duplikāti ■ citi darbi ■ izcilus kvalitāte ■ atlaide
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont
Tel. 363—6496

ZIGFRIDS ART POTTERY
ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS
KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-8183
Vienu bloku uz austrumiem no Dundas West pazemja pieturas
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠĶĀS MĀKSLAS IZSTRĀDĀJUMUS.
● Turpat dabūjami BILŽU LOGATI. ●

Dr. Edgara Andersona
LATVIA — PAST AND PRESENT
(Latvia in 50 Years)
SKATOS UN RAKSTOS $19.80
Visu laiku lielākais informātīvais izdevums ar lielāko tiesu trimdā neredzētiem Latvijas skatiem.
Lielo apmēru dēļ grāmata būs pavisam nelielā metienā, tā ka droši saņems tikai iepriekšpasūtinātāji.
Tuvāka informācija visos grāmatu galdos
Elzas Rozenbergas —
ASPAZIJAS GADSIMTS
Latviešu lielākās dzejnieces 100 gadu piem. izdevums $3.60
Krājumā dzejas no gadsimta maiņas laika — Sarkanās puķes, Izplesti spārni, Dzēseles krēsla, Gadu simteņa maiņā u. c. apgāds LATVJU GRĀMATA

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 ● 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

PĀRSŪTĀM
naudu uz LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIMNIECĪBU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6851

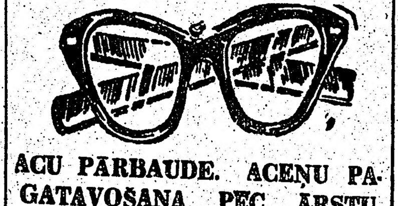

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

Baltic PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8280.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

Tālr. 534-1403, Toronto

Estd 1874
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
Parkošana abās bēru mājās

L. LUNSKY
OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.
Tālr. WA 1-3924

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

---

AG ROTAS
A. GUGĀNS
ZELTKALIS
Latviskas rotas bagātīgā krājumā sudrabā un zeltā.
Darbnīcā — 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., tel. 444-4033

A. EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

IZNĀKUSI SEN GAIDĪTĀ

LILIJAS ZARIŅAS

SARKANĀ MIGLA

Autore stāsta par dzīvi okupētajā Latvijā kopš Jelgavas krišanas 1944. gada vasarā līdz izbēgšanai uz Rietumiem. Grāmata ir dzīves stāsts par visu, ar ko toreiz bija jāsaduras mūsu tēviem, mātēm, brāļiem un māsām. Tas tālu pārsniedz katru izdomu par pazemojumiem, kuri bija jāpacieš un jāpārdzīvo tiem, kam nebija laimes izkļūt brīvībā

Šī ir GRĀMATA, kas pārspēj visus iepriekšējos izdevumus PAR okupantu izrīcībām un DZĪVI okupētajā LATVIJĀ

Grāmata glīti iesieta — 588 lapas puses, maksā $7.50

PASŪTINĀJUMA ZĪME.

Lūdzam izsūtīt .... eks. „SARKANĀ MIGLA". Samaksai pievienoju $..............

Vārds, uzvārds .... Adrese ....

Datums .... Paraksts ....

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA,
491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

FRANK VASS BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

L. Zariņa — Sarkanā migla	$7.50
A. Brastiņš — Māte Māra	$13.00
O. Lielvārdis — Lidojošie šķīvji	$3.50
A. Aizsilnieks — Latvijas saimniecības vēsture 1914 — 1945	$19.00
A. Voitkus — Dzīvais cilvēks, stāsti	$4.80
A. H. Tamsāre — Sarkanās ogas, rom.	$4.20
V. Bērzkalns — Latviešu dziesmu svētku vēsture	$12.00
V. Bērzkalns — Latviešu dziesmu svētki trimdā	$12.00
Latvijas skatu albums	$7.50
Elza Klaustiņa — To nevar aizmirst	$4.50
T. Zeltiņa sakārt. — Cīruļu zvani, dzeja	$7.50
Ed. Dunsdorfs — Trešā Latvija	$4.25
Astrīde Ivaska — Ziemas tiesa, dz.	$4.00
A. Ķeniņš — Zvaigžņotā junda, dzejoļi	$4.00
S. Lazdiņa — Mana vaina, rom.	$5.00
A. Dziļums — Aizaugušās drupas	$4.80
M. Eglītis — Rotaļa, stāsti	$3.00
A. Niedra — Atkal Eiropā, rom.	$4.50
Latviešu vēsture dzejā un gleznās 2. gr. Asinis un uguns	$6.80
„ Svešos ceļos un pajumtē	$6.80
Ceļi, rakstu krājums XIII	$3.20
Latviešu tautas teikas un pasakas 10. gr.	$7.80
K. Dzelzītis — Dzīves krustceļos, dzej.	$3.20
A. Vilnis — Rājiens sirdij, dz.	$3.00
„ Lauru vainags, dz.	$3.25
„ The Laurel wreath (angļu val.)	$2.75
„ In Memory (velt. J. F. Kennedy)	$2.00
G. Janovskis — Pār Trentu kāpj migla, rom.	$4.80
„ Pēc pastardienas, rom.	$4.50
P. Jēgere-Freimane — Es apliecinu tevi	$4.20
R. Rīdzinieks — Patiesību meklējot, dzejoļi	$1.00
V. Avens — Caurumi, dz.	$1.00
R. Mūks — Nāve un Otto, dz.	$1.00
G. Pļavkalns — Caurspīdīgas ēnas, dz.	$1.00
A. Daugule — Sadedzinātie tilti, rom.	$3.00
K. Ķezbers — Daktera Applebija kalpi, st. un nov.	$4.00
E. Lūkins — Meditācija par Mendelsonu-Bartoldiju	$2.00
K. Zvejnieks — Inese, rom.	$3.25
V. Ramons — Putekļi sarkanā rietā, rom.	$4.50
Turģeņevs — Dūmi, rom.	$3.85
Jānis Niedra — Dziedonim veltīts rakstu krājums	$4.50
Teach Yourself Latvian	$2.75
L. Dombrovska-Larsena—Uz darbnīcas sliekšņa, pārdomas	$4.50
Danno — Domu atomi, aforismi	$0.50
A. Voitkus — Aiz miglas aust saule, rom.	$4.80
Raiņa un Aspazijas 1968. g. Gada grāmata	$2.50
J. Kronlins — 379 dienas	$9.60
Jānis Rozentāls —	$24.00
K. Ķezbers — Brencītis, pasaka	$4.00
E. Ardenss — Serafima spārni, noveles un stāsti	$4.50
G. Zariņš — Trimdas augstā dziesma, stāsts	$3.80
Latviešu tautas teikas un pasakas — 8. gr.	$7.80
Latviešu tautas teikas un pasakas — 9. gr.	$7.80
A. Eglītis — Tiesa nāk	$6.00
K. Raudive — Gaisma un mijkrēslis, rom.	$7.50
Indra Gubiņa — Rītdiena neskaitās, nov.	$4.00
I. Vīksniņa — Saules sala, rom.	$4.50
G. Saliņš — Melnā saule, dzej.	$4.00
B. Grunde un M Kovaļevska — Meža bērni	$4.00
H. Loftings — Doktors Dūlitls un viņa zvēri	$4.00
Ventiņ puse	$3.60
P. Karells—Sadedzinātā zeme, kauja starp Volgu un Vislu	7.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$8.20
P. Babris — Baltic Youth under Communism	$5.95
Zvaigžņu sega — rakstu krāj. prof. Dr. L. Bērziņa piem.	$6.50
A. Niedra — Sastapšanās pie operas kafejnīcas, rom.	$4.50
Čenču Jezups — Piters Vylāns, rom. latg. izl.	$7.00
Latvijas vēsture 1914—1920.	$17.00
J. Veselis — Trīs laimes, rom.	$2.50
„ Tērauda dvēsele, rom.	$4.00
I. Lindbergs — Starp atnākšanu un aiziešanu, dzeja	$4.00
G. Janovskis — Sola, rom.	$4.00
A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata	$4.00
G. Janovskis — Smiekliņam, pastāsti un feļetoni	$4.50
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti	$4.50
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHĪVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom.	$4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
M. Kovaļevska — Astoņpadsmit, atm.	$6.00
Latviešu sinonīmu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
A. Dziļums — Vilka zobs, rom.	$4.80
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom.	$3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē līgavu, rom	$4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom.	$4.50
P. Jurevics — Idejas un īstenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Ķiršons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
Z. Zemdega — Iznīcības ceļš, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
Aizsila Zīlīte — Trīs māsas	$3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.	$4.50
J. Širmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes	$4.50
Novadu tērpi	$20.00
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
K. Pētersons — Apvāršņi aicina	$6.50
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Uguni	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Slīņķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
E. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.56
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

Pasūtināšanai zvaniet
Tālr. 921-7121
DV GRĀMATNĪCA
491 College Street, Toronto 4, Ont.

SPORTS

JAUNS CEĻDOMAS REKORDS

Ontario jaunatnes meistarsacīkstēs vieglatlētikā 27. jūlijā Toronto ar 1,60 m rezultātu augstlēkšanā uzvarēja latviešu sportiste Kaiva Ceļdoma. Ar šo varējumu viņa par 3 centimetriem uzlabojusi pašai piederošo trimdas latviešu rekordu un sasniegusi kvalifikācijas normu Kanadas olimpiskajām pārbaudes sacīkstēm 10. un 11. augustā Toronto. Kaivai Ceļdomai nu pavērušies Kanadas stadionu vārti no „krasta līdz krastam". Vērtējumā pēc IAAF tabulām šis sasniegums dod 945 punktus, to pašu, ko skriet 100 m un zem 12 sek., 200 m zem 25 sek., mest šķēpu pāri 45 m vai arī lēkt 5,81 m tālu. Citiem vārdiem — Kaiva Ceļdoma kopā ar Ievu Kampi un Birutu Vilmani tagad veido mūsu trimdas vieglatlēšu lielo trijnieku.

Atmiņā neatkarīgās Latvijas pēdējie gadi. Viens metrs un sešdesmit centimetru tad bija valsts rekords starptautiskajā mērogā, tuvu pasaules rekordam. Laikraksts „Sporta Pasaule" toreiz zīlēja: kad un kuŗa latviete pirmā iespēs šādu rezultātu? Droši vien, tā būšot meiča egles garumā...

Nav jau noliedzamas gaŗa auguma priekšrocības augstlēkšanā, taču Kaiva Ceļdoma nav piebaldziete, toties atkal reiz pierādījies, ka ar uzņēmību un neatlaidību parasti tiek tālāk un augstāk, nekā paļaujoties tikai uz dabas dotu talantu vien. Tādēļ nebrīnīsimies, ja Ceļdoma nākotnē kā viena no nedaudzajām pasaulē pārlēks „savu augumu" un kā pirmā trimdas latviešu vieglatlēte pārsniegs „maģisko" 1000 punktu robežu, ko no mūsu stiprā dzimuma atlētiem iespējis tikai Juris Pūce. Kaiva Ceļdomai 1007 punktus dotu 1,66 m rezultāts.

Nekā iepriecinoša šai disciplīnā nerāda mūsu puiši, un Helmūta Māstiņa trimdas rekords (1,90 m) palicis nepārspēts nu jau kuŗo gadu. ASV Juris Klaviņš amerikāņu sacīkstēs gan veicis 1,88 m, taču Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēs Milvokos viņš iespēja tikai 1,65 m — niecīgu 12 cm lielāku augstumu nekā Kaiva Ceļdoma. Liekas, ka mūsu puišiem jāsāk uzmanīties... A. Z.

APSPRIEDE MASKAVAS...

(Pārnesums no 1. lpp.)

iestājās par to, ka Varšavas pakts revidējams un visām pakta dalībniecēm dodamas līdzīgas tiesības ar Pad. savienību.

Noskaņojums 14 miljonu lielajā čechu un slovaku tautā pret Pad. savienības iespējamo agresiju katru dienu pieņemas. Čechoslovakijas intelektuāļi un strādnieku arodbiedrības skubina partijas vadītāju Dubčeku visiem spēkiem pretoties padomju spiedienam un nenobīties no Maskavas militārajiem draudiem. Čechu ziņu aģentūra CETEKA sniegusi Dubčeka deklarāciju, ka viņš ar savu 11 locekļu lielo partijas prezidiju stingri pretosies padomju prasībām. Arodbiedrību laikraksts „Prace" aicinājis strādniekus nelokāmi pretoties pieaugošajam padomju spiedienam un nepieļaut „vēstures atkārtošanos", kas novestu čechu tautu atpakaļ Staļina laika verdzībā. Rakstnieku nedēļas laikraksts „Literarny Listy" savukārt mudinājis „aizstāvēties līdz nāvei" pret katru Pad. savienības mēģinājumu kavēt Čechoslovakijas demokratizēšanos. „Kilā likta mūsu nākotne," uzsvēris laikraksts. „Mēs cīnāmies par sociālismu, suverēnitāti un brīvību. Zaudēt šo ciņu nozīmētu mums katastrofu." Čechu un slovaku žurnālistu federācija iesniegusi čechu komūnistu partijas prezidijam notu, kurā protestē pret Pad. savienību par nepareizu Čechoslovakijas notikumu atspoguļošanu presē, lai kūdītu iedzīvotājus pret čechiem un slovakiem.

Pirms sarunu sākuma Pad. savienības komūnistu partijas centrālorgans „Pravda" ievietojis brīdinājuma rakstu čechiem, cita vidū draudot: „Čechu reformistu laiks ir pagājis. Šķiras biedri čechu komūnistus un strādniekus brālīgi brīdinājuši!" Šo laikraksta brīdinājumu atbalstījis Pad. savienības kaŗa ministrs Grečko, piemetinot: „Padomju bruņotie spēki pastiprinājuši savu kaujas gatavību."

Maskavas galvenās prasības ir atjaunot laikrakstu cenzūru Čechoslovakijā, apturēt pretkomūnistisko aktīvitāti, izstumt liberāļus no valdības un partijas vadības un pastiprināt robežapsardzību, sevišķi ar Rietumvāciju. Ja čechi šīs prasības nepieņems, paredzams, ka Pad. savienība iejauksies militāri. Čechoslovakijas valsts prezidents Smrkovskis izteicies, ka preses neatkarība ir brīvas tautas pamattiesība un „mēs nedomājam no tās atteikties."

Pirms tikšanās ar Kremļa imperiālistiem Čechoslovakijas misija Apvienotajās nācijās Ņujorkā oficiāli kritizējusi čechu ziņu aģentūras CETEKA pārstāvi par griešanos pie AN ģenerālsekretāra Utanta, prasot īpašu rezolūciju, ar kuŗu aizliegta kādas valsts iejaukšanās citu valstu iekšējās lietās. Misijas paskaidrojumā teikts, ka ar šādu CETEKA pārstāvja rīcību radīts iespaids, ka pastāv mēģinājums iejaukt konfliktā Apvienotās nācijas, kas „neatbilst Čechoslovakijas valdības interesēm un politikai".

Interesanti vēl piezīmēt, ka Kanadas jaundemokratu partijas (NDP) līderis Dagless, kas apliecinājis izteiktas kreisās tendences, griezies pie Kanadas valdības ar ierosinājumu noteiktā veidā paskaidrot Pad. savienībai, ka jebkāda iejaukšanās Čechoslovakijas iekšējās lietās un jebkāda veida spiediens uz čechiem gūs visstingrāko Kanadas nosodījumu. Dagless uzsvēris, ka Pad. savienības mēģinājums kavēt jauno attīstību Čechoslovakijas liberālizācijā ir nepiedodams.

Kādu virzienu ņems Pad. savienības pastiprinātais spiediens pret Čechoslovakiju, rādīs Maskavas politbiroja un čechu komūnistu partijas prezidija tikšanās. Nav ticams, ka Pad. savienība savās prasībās piekāpsies, bet tikpat nepiekāpīgi savā nostājā var izrādīties arī čechi, it sevišķi vēl, jūtot savas tautas atbalstu un brīvās pasaules simpatijas, ieskaitot arī komūnistus. Čechoslovakija pašreiz nav vairs viena, bet tieši šis fakts var izraisīt jaunu traģēdiju. Jaunākā vēsture rāda, ka visi lielie notikumi, kuŗi satricinājuši pasauli pašos pamatos, sākušies vasaras otrā pusē. Pirmais pasaules kaŗš, kuŗam formālais iemesls bija atentāts Serbijā, sākās 1. augustā; otrs pasaules kaŗš, Anglijai un Francijai pieteicot kaŗu Vācijai, uzliesmoja 3. septembrī. Vai pasaule pašreiz atrodas trešā kaŗa draudos?

VISU STIRNU BUKU BUKS

(Pārnesums no 1. lpp.)

jās, lai mūsu jauniešu kongress nenotiktu Berlīnē, bet kādā Rietumvācijas pilsētā. Pret pašu kongresu Bonnas valdībai nav bijuši iebildumi arī tagad, jo fakts ir, ka tieši Rietumvācija mūs saprot vislabāk un, iespējams, ir mūsu uzticamākais draugs un palīgs. Arī tas saprotams, jo visos pēckaŗa gados vēl nav nokārtots arī Vācijas jautājums, bet vācu tauta varmācīgi sašķelta brīvā un apspiestā daļā.

Mazāk saprotama ir amerikāņu rīcība. Nav noslēpums, ka ASV pašreizējo valdību neinteresē Baltijas valstu un citu apspiesto tautu liktenis, kuŗu vismīļāk nodotu aizmirstībai. Katrs Latvijas nenokārtotā jautājuma atgādinājums Baltajam namam pašreiz ir dzēlīgs dadzis kopjamajā puķu dārzā draudzībai ar Pad. savienību. Ja nu amerikāņi kopā ar frančiem un angļiem, kaut Maskavas aicināti, pēkšņi atzinuši pasaules mērogā pavisam nenozīmīgo latviešu jaunatnes kongresu par tik izcilu un svarīgu politisku notikumu, lai to aizliegtu saprašanās labā ar Pad. savienību, tad gandrīz vai varētu likties, ka latviešu tautas jautājums negaidīti izvirzījies izcilā vietā pasaules politikā... Jo vairāk tādēļ, ka Rietumberlīnē pēdējā laikā it bieži notikuši pret Rietumiem, bet jo sevišķi pret ASV vērsti politiski sarīkojumi, kuŗus sabiedroto kontrolkomisijai ne prātā nav nācis aizliegt. Ja tā izšķīrās par nepieciešamu aizliegt latviešu jaunatnes kongresu, tad tiešām liekas, ka gaužām maldāmies, iedomādamies, ka šim kongresam būtu bijusi nozīme vienīgi mums pašiem, bet tas mazsvarīgs pasaules politikai... Tā vien liekas, ka pat Maskava nav īsti ticējusi, ka sabiedrotie kongresu aizliegs, jo, kā tagad noskaidrojies, īsi pirms kongresa atklāšanas apmēram 50 okupētās Latvijas jauniešu no komūnistu pārvaldītās Vācijas daļas pilsētas Rostokas devušies ekskursijā uz Austrumberlīni... Kāds būtu bijis šo jauniešu uzdevums kongresa neaizliegšanas gadījumā, to viegli iedomāties.

Atliek tikai atzīt, ka rietumu sabiedroto kontrolkomisija Rietumberlīnē no oda izšķīlusi ziloni, bet Pad. savienība nošāvusi treknu buku, to ievērojamā mērā pakalpojot Latvijas un latviešu tautas interesēm. Paldies par to!

Rietumu un austrumu armijas Eiropā kaujas gatavībā

Pad. savienības spiediens pret Čechoslovakiju nav vairs tikai lokāla rakstura nesaskaņas „pašu mājās", bet iesniedzas jau starptautiskajā forumā. Liekas, ka Maskava pašreiz nav tik daudz norūpējusies par to, ko dara čechu reformisti partijas iekšējās lietās un vai vecajiem staļinistiem ir kāds amats vairāk vai mazāk, kā par savas varas palielināšanu Eiropā un padomju hegemonijas tālāku izplešanu uz rietumiem.

Ja līdz šim Maskava tikai taustījās pēc Eiropas „vājākajām vietām", kurās pastiprināja savu politisko spiedienu, tad tagad, šķiet, tā gatava nevairīties arī no militāra konflikta. Berlīne nebija piemērota šāda konflikta izraisīšanai, jo tad vajadzēja sadurties ar rietumvalstīm tieši. Jau dažos iepriekšējos Berlīnes krizes gadījumos Maskava pārliecinājās, ka Rietumi nereaģē pietiekami asi, lai varētu rasties militārs konflikts. Kremlim tas nebija arī izdevīgi, jo tad nāktos rupji lauzt Berlīnes vienošanos un Maskava starptautiskajā forumā būtu neapstrīdams agresors. Berlīne tādēļ Maskavai bija tikai barometrs Rietumu reakcijas noteikšanai. Šī reakcija izrādījās vāja un garlaicīga, toties Kremlim izdevīga. Padomju taustīšanās izpletās citos virzienos — politiskajā aktīvitātē, it sevišķi pēdējā laikā panāktajā līgumā par atomieroču izplatīšanas aizliegumu un kontroli.

Vai Maskava tagad nopietni sākusi meklēt militāru konfliktu? Tas ir jautājums, uz kuŗu grūti atbildēt. Eiropas pašreizējā situācija rāda, ka tā šādam konfliktam nobriedusi. Vašingtona pašreizējos padomju manevrus Austrumeiropā apzīmē par plašākajiem Pad. savienības vēsturē. Kaut Kremlis oficiāli noliedz, ka tam nodoms ar militāru intervenciju apturēt jauno attīstību Čechoslovakijā, šāds Rietumu uzskats Maskavai var būt tikai patīkams, jo dod iespēju neuzkrītoši savilkt Austrumeiropā lielu kaŗaspēku, it sevišķi Čechoslovakijas tiešajā tuvumā un daļēji arī pašā Čechoslovakijā, kuŗai robežas ar daudzām valstīm visās četrās debespusēs, kā arī svarīgajā Karpatu pārejā pie Češīnas.

Sakarā ar saspīlējumu Eiropā starptautiskajā presē pēc ilga laika nozīmīgākā veidā atkal parādījies Rīgas vārds, kas saistīts ar kaŗa stratēģiju. Pēc „New York Times" ziņām no Vašingtonas, Varšavas pakta valstu manevru ietvaros izveidota 800 jūdžu gaŗa „aizstāvēšanās līnija", kuŗa sniedzas no Rīgas pie Baltijas jūras līdz Odesai pie Melnās jūras. Šī līnija figurēja arī otra pasaules kaŗa laikā, ja atceramies Vinstona Čērčila plānu sākt sabiedroto invāziju Eiropas dienvidos, nevis Francijā. Sabiedroto otru fronti tomēr izveidopa tā, kā gribēja Rūzvelts un Staļins, dodot sarkanarmijai iespēju aizkļūt līdz Elbai, lai tur skūpstītos ar amerikāņiem.

Kaut nav nekādu ziņu par manevros iesaistītajiem padomju pretgaisa aizsardzības spēkiem, ir tomēr zināms, ka Maskava 10 divīziju pastāvīgi stacionējusi Baltkrievijā un 6 Ukrainā, ar 200.000—250.000 vīriem. Austrumvācijā Pad. savienība novietojusi 20 divīziju, kuŗas ir labi apmācītas un apgādātas ar vismodernākajiem kaujas ieročiem. Bez tam lielāks skaits padomju divīziju atrodas Polijā un Ungārijā. Šie spēki saformēti Varšavas pakta ietvaros, bet militāri un politiski tos pārvalda Maskava. Šajā aliansē, kā zināms, bez pašas Pad. savienības ir Polija, Austrumvācija, Čechoslovakija, Ungārija, Rumānija un Bulgārija.

Varšavas paktu radīja 1955. gadā kā Maskavas atbildi Rietumiem, kuŗi atjaunoja rietumvācie šu armiju un uzņēma Rietumvāciju Ziemeļatlantijas aizsardzības organizācijā (NATO). Albānija no Varšavas pakta valstīm atkrita jau 1963. gadā kā sarkanās Ķīnas ideoloģiska atbalstītāja pret Pad. savienību. Dienvidslavija, kuŗa pretojās Maskavas politiskajai un saimnieciskajai dominācijai jau kopš 1948. gada, ar Varšavas paktu nekad nav saistījusies.

Kopš šāgada janvāŗa arī Čechoslovakija ar jauno liberālisma kustību arvien vairāk attālinās no Varšavas pakta valstīm, radot plaisu arī citās pakta dalībniecēs. Tieši šīs militārās alianses apdraudējums pasteidzinājis Maskavu izvērst militāros spēkus Austrumeiropā. Čechu reformisti savās mājās varēja izrīkoties diezgan brīvi, bet tikko Kremlis Dubčeka rīcībā saskatīja iespējamu alianses vājinājumu vai pat miršanu, tas tūlīt atbildēja ar militāru iebiedēšanu. Maskava ar vienu šāvienu bija nošāvusi divus zaķus: Dubčeka „brīvības zirgam" bija uzlikti laužņi, bet padomju armijas bez sevišķām aizdomām varēja savilkties stingrā militārā dūrē pret Rietumiem, it sevišķi Rietumvāciju, uz kuŗu Maskava visu laiku raudzījusies ar lielu neuzticību un bažām. Čechoslovakijas notikumu aizsegā šī varenā dūre varēja palikt nepamanīta.

Baltais nams un Pentagons gan cenšas izvairīties no jebkādas rīcības, kuŗu Maskava varētu uzskatīt par provokāciju, tomēr Vašingtona attieksmē uz notikumiem Eiropā nav gluži vienaldzīga. Pēc pēdējām ziņām, tā atbalstījusi manevrus, kuŗos paredzēts iesaistīt 30.000 vīru lielu Rietumvācijas kaŗaspēku ASV un Francijas armijas vienību un gaisa spēku atbalstā. Manevri notiks 100—150 jūdžu dievidrietumos no iepriekš paredzētās vietas, tuvu Čechoslovakijai.

Pēc Vašingtonas ziņām, Rietumeiropā iesaistīti NATO spēki 24 divīziju stiprumā, ieskaitot 4 amerikāņu divīzijas. Šie spēki uzmana ikvienu Varšavas pakta valstu armiju kustību. „NATO spēku nolūks nav kaŗa briesmas Eiropā pavairot, bet tie nekādā ziņā nav aizgulējušies," paskaidrojis kāds augstāks ierēdnis, bet otrs piemetinājis: „NATO kaŗaspēks ir trauksmes gatavībā!"

Lēš, ka sabiedroto spēku stiprums Rietumeiropā ir pašreiz 806.000 vīru, kuŗi izvietoti vidus, ziemeļu un dienvidu sektoros pretim 960.000 vīru lielajam Varšavas pakta valstu kaŗaspēkam Austrumeiropā. Abās pusēs ir gaisa spēki atomkaŗam, kā arī taktiskie atomieroči, kuŗus kontrolēs ASV un Pad. savienība... Tas ir lielākais absurds, kāds pasaules militārajā vēsturē piedzīvots. Ja abas puses viena pret otru gadījumā kaŗotu, pretinieki draudzīgi kontrolētu otra atomapbruņojumu...

Militāri stāvoklis nobriedis jaunam pasaules kaŗam, politiski tas ir nenoteikts. Lielais nezināmais ir sarkanā Ķīna ar saviem iedzīvotāju miljoniem un nenoskaidrojamo atomieroču arsenālu. Ķīnai pastāv asas pretišķības ar Pad. savienību kopš gadiem, un nav iemesla neticēt, ka šīs nesaskaņas nebūtu īstas. Ķīna nav arī iesaistījusies jaunajā atomlīgumā, un neviens pašreiz nespēj pateikt, kur ķīniešu ieroči varētu nokļūt un kā kaŗa gadījumā izturētos Ķīnas koloss? Tas, varbūt, atturēs Pad. savienību no bīstamā izlēciena, kaut vai neapmierināto Āzijas tautu dēļ, kuŗas gan pārvalda Maskava, bet kuŗas sarkanajā Ķīnā var saskatīt savu atbrīvotāju, nebīstoties nonākt pat Maocetunga paspārnē.

Lielais kumoss, kuŗu pēc otra pasaules kaŗa norija krievu lācis, tagad apdraud pašu lāci. Dienvidslavijai, Rumānijai un Čechoslovakijai drīz var sekot Polija un Ungārija. Austrumvācijā un Ungārijā jau notikušas sacelšanās, bet Valters Ulbrichts un Janošs Kadars bez padomju tankiem ir pilnīgas nulles. Otrs pasaules kaŗš gadu ritējumā arvien vairāk attālinās un Pad. savienībai uzdāvināto uzvaru slavas aureols pamazām izplēn. Maskavai vajadzīgs jauns stimuls, kas saturētu kopā tās irstošo impēriju. Draudi vien ir par maz, ja tiem neseko aktīva rīcība.

SARUNĀS ČECHOSLOVAKIJĀ PIEDALĀS ARĪ ARVĪDS PELŠE

Ap Maskavas politbiroju vienmēr tinusies dziļa slepenība. Liekas, ka pagrīdes laika konspirācija komūnistu vadoņiem „iegājusi asinīs", no kuŗas tie nav spējuši atbrīvoties pat 50 varas gados Pad. savienībā. Kremļa mūŗos viņi vienmēr jutušies sazvērnieki, bet, izkustoties no to ēnas, ir bailīgi un aizdomīgi. Ar šīm pašām īpašībām politbiroja locekļi izbrauca arī uz Čechoslovakiju savā brīvības apspiešanas misijā. Saprotot Kremļa vīru bailes, Prāga bija piekritusi sarunu vietu turēt slepenībā.

Pirmās ziņas vēstīja, ka čechu komūnistu partijas prezidijs ar Maskavas politbiroju tiksies vilcienā, bet tai pašā dienā Reutera aģentūra un citi avoti no Prāgas ziņoja, ka sanāksmei izraudzītas kinotelpas mazajā slovaku ciemā Cierna, netālu no Pad. savienības robežas. Tas ir dzelzceļu mezgls, kuŗā pa platsliežu ceļu tieši no Pad. savienības ieripo rūda. Pa šo pašu ceļu ērtie salonvagoni atveda nelūgtos apmeklētājus no Kremļa. Tō pirmā vēlēšanās bija — nekādu fotografēšanu! Tā krieviem tik parastā apkampšanās un saskūpstīšanās ar čechiem palika nefotografēta. Prāgas televīzijas raidītājs tikai parādīja abu partiju vadītāju sasveicināšanos ar rokas spiedienu. Tai pašā laikā čechu aizsardzības iestādes saņēma ziņu, ka sarkanarmijas vienības ievirzās dziļāk Čechoslovakijā.

Berlīnes avoti vēstīja, ka jau 4 dienas pirms sarunu sākuma lielas padomju kaujas vienības atrodas kustībā Austrumvācijā, virzienā uz dienvidiem. Pārvietošanā iesaistīti 75.000 sarkanarmijas vīri, apmēram ceturtā daļa no Austrumvācijā stacionētajiem spēkiem. Austrumberlīnes galveno nometni pie Karlshorstas atstājuši arī padomju tanki. Ap 1000 militāru spēkratu redzēti virzāmies uz rietumiem un dienvidiem no Berlīnes.

Visu Ciernas ciemu pašreiz apņem zili uniformētās čechu policijas vienības, lai neviens, kam nepienākas, neiekļūtu sarunu vietā. Pat ciema iedzīvotājus nepielaiž tuvāk par ceturtdaļjūdzi kinoteātrim, kuŗā Maskavas politbirojs izteic čechiem savas prasības. 20 militāro spēkratu apsarga pašu teātri. Čechu ziņu aģentūra CETEKA ironiski piezīmē, ka sarkanarmijas vienībām, kuŗām no Čechoslovakijas bija jāizvācas, pēkšņi „sajukušas" debespuses un „apmaldījušās", novirzoties uz dienvidiem, dziļāk Čechoslovakijā, bet tām bijis jādodas uz ziemeļiem un austrumiem — atpakaļ uz Poliju, Austrumvāciju un Pad. savienību. Prāgas amatpersonas atteikušās izteikties par to, cik liels padomju kaŗaspēks pašreiz atrodas Čechoslovakijā; tāpat nav zināms, kad tas beidzot izvāksies.

Čechoslovakijas partijas prezidijs Ciernā ieradies pilnā 11 locekļu sastāvā Dubčeka vadībā. 13 vīru lielo Maskavas politbiroja delegāciju vada partijas pirmais sekretārs Brežņevs. Pirmajā dienā sarunas ieilga līdz vēlai naktij. Čechu ziņu aģentūra tikai lakoniski paziņoja, ka „abas delegācijas apmainījušās ieskatiem", bet, pēc padomju aģentūras TASS ziņām, divi politbiroja locekļi, Dimitrijs Poļanskis un Andrejs Kiriļenko, palikuši Maskavā. Šie, acīm redzot, nevēlamie locekļi aizstāti ar diviem no politbiroja 9 substitūtiem — Pjotru Demiševu un Pjotru Mašerovu. Bez abiem „dūžiem" Brežņeva un Kosigina Maskavas delegācijā ir Mazurovs, Podgornijs, Šeļepins, Šelests, Suslovs, Voronovs un vecais latviešu komūnists Arvīds Pelše, kas politbiroja delegācijas sarakstā minēts otrā vietā, tūlīt aiz Kosigina.

Sarunu laikā Pad. savienības pusē gaisā uzturējās helikopteri, kas robežas tuvumā pārraudzīja katru kustību, bet tuvu Ciernai dežūrēja stipri sarkanarmijas spēki, ieskaitot tankus.

No Belgrades ziņo, ka prezidents Tito atstājis Dienvidslaviju, lai tiktos ar Dubčeku. Prāgā no Rumānijas gaida ierodamies arī Čaučesku. Kā Rumānija, tā Dienvidslavija nostājusies pret Pad. savienības politiku.

Degolls par Francijas ministru prezidentu Pompidū vietā izraudzījis bijušo ārlietu un pēdējās valdības finanču ministru Demirvilu.

Vecā franču komponista jaunā simfonija jauna diriģenta vadībā.

Ed. Keiša karikatūra

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Kanadas jauniešu vidū izplatījusies jaunas ļoti bīstamas „brīnumzālītes" lietošana — metamfetamīna hidrochlorida, kas dod lietotājam lielu labsajūtu un rada mānīgu enerģijas iespaidu, reizē atņemot apetītu un miegu. Jauniešiem, kas šai ķimikālijai krituši par upuri, atlicis ko dzīvot tikai 6 mēneši līdz 2 gadi. Viņi arī nemirs no saindēšanās ar „enerģijas zālēm", bet no tās izraisītajiem efektiem — nieŗu slimības urēmijas, plaušu karsoņa, sirds, asinsrites un nervu darbības paralizes. „Met" kā šo ķimikāliju sauc hipiji, lietošana no 50 gadījumiem pērngad pieaugusi uz 500 gadījumiem šogad. Konstatēti arī vairāki nāves gadījumi. Ontario hospitāla, Toronto, psīchologs Viljams Klements brīdina, ka gaidāms jauniešu nāves gadījumu straujš pieaugums, ja jaunieši neuzklausīs brīdinājumus, kas izplatīti pamfletos Jorkvillē un citos jauniešu centros.

☆ „Vienmēr esmu bijis pret cenzūru," norādījis Dž. Dīfenbēkers žurnālistiem, runājot par nodomu iesniegt parlamentam likumprojektu neķītrību ierobežošanai publikācijās un raidījumos. „Bet ja mantkāri cilvēki, kas šās lietas ražo, brīvības vietā dod vaļu pārmērībām, tad pienācis laiks sākt darboties valsts un tautas interesēs. Pornografijai grāmatās un žurnālos, tāpat kā terrora, šausmu un morālas korrupcijas pilniem raidījumiem televīzijā un radio, ir nopietni ņemama ietekme uz jauniešiem. Nesamērīgā noziedzību vairošanās Kanadā un ASV pēdējos desmit gados pasvītro nepieciešamību sākt pretrīcību." Kādreizējais Kanadas ministru prezidents cer, ka paredzēto ierosinājumu federālajā parlamentā „neiemidzinās".